81

MINISTERSTWO
NAUKI, SZKOLNICTWA WYŻSZEGO I TECHNIKI
ul. Miodowa 6/8 Skrytka pocztowa 639
00-950 WARSZAWA

Warszawa, dn. 7 luty 1983 r.

Poufne

Egz. Nr

Departament Koordynacji Planów
Rozwoju Nauki i Techniki
DK- 1 pf/83

w/g rozdzielnika

Dotyczy: informacji o wykorzystaniu licencji zakupionych w latach 1971-80.

W załączeniu przekazujemy opracowanie dla Sejmowej Komisji Nauki i Postępu Technicznego pt. " Informacja o wykorzystaniu licencji zakupionych w latach 1971-80" .

Rozdzielnik:

1. Sekretariat Zastępcy Przewodniczącego Komisji Planowania przy RM
   Ob. J. Kuczmy Egz. od Nr 1 do Nr 10
2. Doradca Przewodniczącego Komisji Planowania przy RM
   Ob. prof. W. Grudzewski Egz. Nr 11
3. Zespół Przemysłu Chemicznego w K P przy RM
   Ob. mgr K. Bobotek Egz. Nr 12
4. Zespół Przemysłu Maszynowego w K P przy RM
   Ob. mgr inż. M. Męczyński Egz. Nr 13
5. Zespół Hutnictwa w K P przy RM
   Ob. mgr inż. W. Ziętara Egz. Nr 14
6. Departament Obrotu Towarowego I w MHZ
   Ob. mgr A. Bącz Egz. Nr 15
7. MNSzWiT Podsekretarz Stanu prof. dr hab. S. Nowacki
   Egz. Nr 16
8. MNSzWiT Dyr. Dep. Koordynacji Planów Rozwoju Nauki i Techniki mgr inż. T. Zaręba Egz. Nr 17

p. o. Dyrektora Departamentu
mgr inż. Tadeusz Zaręba

w/z Rzjewej

102

Telefon centrali 26-70-21
„Zespół" z. 352 n. 20 000

verte

92 Egzemplarze nr 18, nr 19, nr 20 Komisyjnie zniszczono jako materiał nie aktualny.

Dh. Mikułowski Andrzej

Dh. Teresa Malinowska 15.02.92

Dh. Hyacek Jarnuszkiewicz 15.02.92

83

KOMISJA PLANOWANIA PRZY RADZIE MINISTROW
MINISTERSTWO NAUKI, SZKOLNICTWA WYŻSZEGO I TECHNIKI
MINISTERSTWO HANDLU ZAGRANICZNEGO

POUFNE

Egzemplarz Nr

INFORMACJA

O WYKORZYSTANIU LICENCJI, ZAKUPIONYCH W LATACH 1971-1980

Materiał opracowany
dla Sejmowej Komisji Nauki
i Postępu Technicznego

Warszawa - luty 1983 r.

22

SPIS TREŚCI

Strona

Załączniki:

85

I. Polityka licencyjna i tryb podejmowania decyzji przy zakupie licencji w latach 1971-1980.

Aktywne wykorzystywanie osiągnięć światowej nauki i techniki prowadzone jest współcześnie przez wszystkie kraje. Nawet najbardziej rozwinięte gospodarczo i rozporządzające odpowiednim potencjałem naukowym kraje, nie są w stanie prowadzić efektywnych działań we wszystkich dziedzinach wiedzy. Prowadzenie wielostronnych doświadczeń i badań związane jest nie tylko z wysokimi kosztami i potrzebą koncentracji na niektórych tylko dziedzinach lecz również z ryzykiem dotyczącym otrzymywania pozytywnych rezultatów tych badań w określonym czasie. Nabywanie sprawdzonych rozwiązań naukowo-technicznych u przodujących producentów jest najkrótszą drogą do wyrównywania poziomu technicznego.

W Polsce można zaobserwować ożywienie w dziedzinie pozyskiwania dla gospodarki obcej myśli technicznej w formie zakupów licencji w latach 60-tych.

W latach 1961-65 nabyto 47 licencji nadających kierunek i przyspieszających rozwój gospodarki narodowej. Rozpoczęto tym samym proces nabywania licencji w późniejszych latach.

Lata 1966-70 to prawie trzykrotne zwiększenie ilości nabytych licencji / 121 licencji/ dla gospodarki narodowej w znaczących branżach i gałęziach w stosunku do okresu 1961-65.

Należy tu wymienić przykładowo kilka licencji o istotnym znaczeniu:

Licencja: Li 116 " Fiat 1300/1500"

Li 120 "Silniki wysokoprężne 6 cylindrowe LEYLAND"

Li 205 "Tlenek etylenu i glikol etylenu"

Li 238 "Produkcja potrójnego superfosfatu"

Li 240 "Włókno wiskozowe"

Li 298 "Nawozy azotowe"

Li 299 "Swiece zapłonowe"

Li 127 "Akumulatory rozruchowe"

Li 317 "Silniki okrętowe "SULZER"

Li 410 "Urządzenia dla produkcji fabryk kwasu siarkowego"

Li 470 "Wyposażenie elektryczne do silników wysokoprężnych BOSCH"

Li 91 "Silniki okrętowe Burmeister Wains"

Li 318 "Opony radialne dla samochodów ciężarowych"

Li 1071 "Betonomieszarki STETTER"

Li 288 "Żyletki do golenia "Wilkison" - Polsilwer

Li 239 "Włókna poliakrylynowe"

Zakupy lat 60-tych charakteryzowała wysoka centralizacja decyzji, duża dyscyplina nabycia oraz związane z tym dobre rozeznanie i właściwe przygotowanie wdrożeń. Mimo to w latach 70-tych, licencje te wywołały konieczność zakupów szeregu licencji uzupełniających, dopasowujących poziom technicznych materiałów, elementów kooperacyjnych, półfabrykatów do wymagań wyrobów licencyjnych.

Podstawą polityki licencyjnej lat 1971-80 były kierunkowe wytyczne sformułowane przez Biuro Polityczne KC PZPR w maju 1971 oraz w marcu 1973 roku. Wytyczne te zalecały ścisłe powiązanie programów zakupu licencji z celami społeczno-gospodarczymi rozwoju kraju, wskazując na konieczność przyspieszenia tą drogą postępu i poziomu technicznego wybranych branż gospodarki narodowej, a w szczególności przemysłów: elektronicznego, maszynowego, chemicznego i hutniczego. Zalecono przy tym zwiększenie zakupów licencji tak, by podwoić wartość wskaznika udziału opłat licencyjnych w nakładach na badania i rozwój w latach 1971-1975 w stosunku do poprzedniego okresu 5-letniego.

Nabywane licencje stanowiły jedną z form założeń przyspieszonego rozwoju kraju w latach 1971-80. Miały one służyć wprowadzeniu nowych technologii, unowocześnieniu wyrobów i procesów technologicznych, jak również podjęciu produkcji krajowej niezbędnych nowych wyrobów i materiałów przeznaczonych na rynek i eksport w tym dotąd importowanych z II obszaru płatniczego. Nowe wyroby miały służyć zaspakajaniu szybko wzrastających potrzeb rynku wewnętrznego oraz wzrostowi eksportu do I i II obszaru płatniczego, a także zapewnić branżom przemysłowym aktywne uczestnictwo w podziale pracy krajów socjalistycznych.

W latach 1971-80 nabyto 428 licencji, głównie w krajach kapitalistycznych z czego 294 licencje w pierwszej 5-latce.

87

Ilościowy rozkład rocznych zakupów licencji w latach 1971-82 kształtuje się następująco:

Rok	1971	1972	1973	1974	1975	1976
ilość licencji	35	61	81	66	51	60
	1977	1978	1979	1980	1981	1982
	35	21	14	4	0	0

Bardzo duże zaangażowanie w wydatki dewizowe w 1-szej połowie lat 70-tych, związane było z podjęciem realizacji wielkich inwestycji, opartych o zakup za granicą pełnego wyposażenia, w tym także licencji na daną produkcję lub proces. Zmusiło to do ograniczenia nabywania innych licencji niezbędnych dla podniesienia nowoczesności i konkurencyjności wyrobów w tych dziadzinach, gdzie własne jednostki badawczo-rozwojowe nie mogły zapewnić rozwiązania tych problemów.

Uzupełnianie własnej działalności badawczo-rozwojowej nabywaniem zagranicznych technologii jest zjawiskiem pozytywnym, a nawet koniecznym. W tej sytuacji tak drastyczne ograniczenie nabywania licencji /aż do 0 w latach 1981-82/ będzie miało niekorzystny wpływ na ilość czynnych umów licencyjnych w latach 1980-1985.

Procedura podejmowania decyzji zakupu i realizacji licencji w latach 1971-80 była ustalona uchwałami Rady Ministrów.
Decydentem dla dużych przedsięwzięć inwestycyjnych, w ramach których nabywano także licencje była Rada Ministrów lub Prezydium Rządu.
Dla tych przedsięwzięć przyjęty był odrębny tryb postępowania, jaki stosowano dla kompletnych obiektów przemysłowych, niezależnie od tego czy inwestycja obejmowała zakup licencji czy nie.

Przy nabywaniu pozostałych licencji decydentami byli: Prezydium Rządu, Przewodniczący Komisji Planowania, właściwi ministrowie lub dyrektorzy zjednoczeń przemysłowych.

Licencje nabywano:

a/ w ramach programów nabywania licencji akceptowanych przez Prezydium Rządu,

b/ poza programami, stosownie do potrzeb wynikłych w roku gospodarczym.

Roczne programy zakupu licencji sporządzano na podstawie wniosków odpowiednich resortów, opiniowanych i weryfikowanych przez Komisję Planowania przy Radzie Ministrów, Ministerstwo Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki i Ministerstwo Handlu Zagranicznego i Gospodarki Morskiej.

26

Dla uzyskania decyzji o zakupie licencji, tak z programu jak i poza nim, wymagane było przedstawienie wniosku o nabycie kompletnego obiektu lub licencji, sporządzonego przez licencjobiorcę i właściwe przedsiębiorstwo handlu zagranicznego, zaopiniowanego w ustalonym trybie przez Komisję Planowania, MNSzWiT, MHZiGM, jednostki naukowo-badawcze, a dla większych przedsięwzięć także przez Min. Finansów.
Z powyższego trybu opiniowania zwolnione były decyzje ministrów dotyczące zakupu pewnej kategorii licencji z patentów, nie powodujących importu kooperacyjno-zaopatrzeniowego.
Podejmujący decyzje nie byli obligowani uwzględniać negatywne opinie wymienionych wyżej jednostek. Zdarzały się przypadki wydawania decyzji o nabyciu licencji z pominięciem przyjętego trybu, a także mimo wyraźnie negatywnej opinii wskazującej na niecelowość takiego zakupu.

Z biegiem czasu następowało jednak zjawisko dokonywania coraz liczniejszych zakupów licencji poza programem przedstawionym do akceptacji Prezydium Rządu, na podstawie każdorazowych decyzji podejmowanych w trakcie roku gospodarczego, często także z ustaleniami pozaplanowej realizacji wdrożeń. Zjawisko to nabierało znaczenia w skali gospodarczej, gdy zakupy poza programem dotyczyć zaczęły licencji o wysokich kosztach zakupu i dużych nakładach inwestycyjnych na ich wdrożenie.

Dotyczyło to także zakupów kompletnych obiektów inwestycyjnych w których nabycie praw licencyjnych stanowiło tylko część ponoszonych wydatków.

89

II. Działalność licencyjna lat 1971-1980.

1. Realizacja zakupów licencji

Łącznie zakupiono 428 licencji za sumę opłat licencyjnych 2075,8 mln zł. dew. Nabyte licencje pochodziły z 19 krajów, w tym z RFN - 102 licencje, Francji - 63 licencje oraz Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej - 48 licencji. Zakupy licencji skoncentrowane zostały głównie w 3 ówczesnych resortach: Ministerstwie Przemysłu Maszynowego - 198 licencji, Ministerstwie Przemysłu Chemicznego - 77 licencji, Ministerstwie Maszyn Ciężkich i Rolniczych - 65 licencji. Pozostałe resorty nabyły łącznie 88 licencji, co stanowi 20%.

W układzie branżowym zakupy licencji koncentrowały się w następujących branżach:

- środki transportu samochodowego	- 54 licencji
- wyroby przemysłu elektronicznego i elektrotechnicznego	- 29 "
- produkty naftowe i syntetyczne paliwa płynne	- 24 "
- maszyny i urządzenia ogólnego przeznaczenia	- 18 "
- maszyny i urządzenia energetyczne	- 14 "
- maszyny i urządzenia do robót ziemnych budowlanych i drogowych	- 12 "
- tworzywa sztuczne i kauczuki	- 12 "
- wyroby przemysłu metali nieżelaznych	- 12 "
- maszyny i urządzenia dla pozostałych gałęzi przemysłu	- 13 "

Licencji czynnych tzn. posiadających ważną umowę licencyjną, na koniec 1980 roku było 286.

2. Zagospodarowanie licencji

Na koniec 1980 roku na 428 nabytych licencji, wdrożono w różnym stopniu do produkcji 342 licencje, tj. 80%.

Spośród 342 licencji wdrożonych w planowanym terminie wdrożono 236, natomiast 106 wdrożono z opóźnieniem w stosunku do przyjętych terminów.

Licencje nie wdrożone na koniec 1980 roku dzielą się następująco:

46 licencji - wstrzymano realizację w większości przypadków po roku 1980 ze względu na brak środków, a częściowo już po roku 1976 .

31 licencji realizowano z opóźnieniem.

9 licencji realizowano zgodnie z planem na terminy wdrożenia przypadające po roku 1980.

Do podstawowych przyczyn nie wdrożenia w terminie bądź wstrzymania realizacji należy zaliczyć.

- brak spójnego powiązania polityki nabywania licencji, kompletnych obiektów i innych przedsięwzięć inwestycyjnych z możliwościami finansowymi i realizacyjnymi / szczególnie w budownictwie/ i z całością planowego rozwoju gospodarczego kraju.
  W rezultacie na wdrożenia licencji brakowało środków inwestycyjnych / miało to miejsce w 80% przypadków/,
- zaniżanie w stadium wnioskowania wysokości środków płatniczych,/ dewizowych i złotowych/, co z kolei powodowało, że w stadium realizacji przedsięwzięcia licencjobiorcy występowali o znacznie wyższe nakłady dewizowe /na import inwestycyjny i kooperacyjno-zaopatrzeniowy/ a także na koszty krajowe,
- ograniczenia przydziału środków dewizowych na import generalnie w II połowie lat 70-tych,
- nieosiąganie zakładanej we wniosku wysokości udziału produkcji krajowej w wyrobie licencyjnym, co powodowało w wielu przypadkach wysoką importochłonność tej produkcji, a w konsekwencji jej nieefektywność w eksporcie,
- brak zapotrzebowania na produkcję licencyjną / dotyczy to 10 licencji/,
- zakup nie sprawdzonych pod względem technicznym rozwiązań, na podstawie których nie można było opanować produkcji / dotyczy to 11 licencji/.

Spośród 342 licencji wdrożonych do końca 1980 roku, planowanej zdolności produkcyjnej nie osiągnęło 166 licencji tj. 48%, w tym 98 licencji przemysłu maszynowego i 13 licencji przemysłu chemicznego.

Podstawowe przyczyny nie osiągania projektowej zdolności produkcyjnej były podobne jak dla licencji nie wdrożonych. Istotnym czynnikiem było także nieprzygotowanie zakładów do przyjęcia nowoczesnych technologii.

Ważniejsze licencje wdrożone ujęte są w załączniku Nr 1.

3. Nakłady na działalność licencyjną w latach 1971-1980

W omawianym okresie nakłady na zakup i zagospodarowanie licencji wyniosły 280,7 mld zł,. co stanowi około 13,5% wartośvi nakładów inwestycyjnych w przemyśle / 2089,6 mld zł/.

Należy zwrócić uwagę, że w latach 1978-1979, wskutek manewru gospodarczego w sposób istotny ograniczono nakłady inwestycyjne na zagospodarowanie licencji, co zasadniczo wpłynęło na nieosiągnięcie zakładanych efektów ekonomicznych.

Wydatki dewizowe poniesione na działalność licencyjną przeznaczone były na opłaty licencyjne, import inwestycyjny i import zaopatrzeniowo-kooperacyjny.

W okresie 1971-1980 wydatki na te cele ogółem wyniosły 18,2 mld zł dew. / z czego 16,3 mld zł dew. w II obszarze płatniczym, w następującym podziale:

- opłaty licencyjne: 1,5 mld zł dew. / w tym 1,4 mld w II obszarze płatniczym co stanowi 8,2% całości wydatków dewizowych na działalność licencyjną,

92

- import inwestycyjny: 8,9 mln zł dew./ w tym 8,1 mld w II obszarze płatniczym/ co stanowi 49% całości wydatków dewizowych na działalność licencyjną,
- import kooperacyjno-zaopatrzeniowyc: 7,8 mld zł dew. co stanowi 42,8% całości wydatków dewizowych na działalność licencyjną.

W stosunku do całości nakładów dewizowych na całą gospodarkę narodową, które w latach 1971-80 wyniosły 396,5 mld zł dew. łączne wydatki dewizowe na działalność licencyjną /18,2 mld zł dew./ stanowią 4,6%.

Nakłady krajowe na inwestycje związane z zakupionymi licencjami wyniosły w tym czasie 104 mld zł.

4. Wyniki działalności licencyjnej

Produkcja licencyjna uzyskana z 342 licencji wdrożonych, wyniosła 864,6 mld zł, co stanowi około 4% wartości produkcji przemysłowej ogółem / 18842,5 mld zł/ w okresie 1971-1980. Wartość produkcji licencyjnej w 3 podstawowych resortach wyniosła: MPM-411,8 mld zł, MPCh - 269,7 mld zł, MPMCiR - 36,8 mld zł. Udział importu kooperacyjno-zaopatrzeniowego w wartości produkcji licencyjnej wyniósł średnio 13% /110 mld zł/.

Należy jednak dodać, że spośród 342 licencji, w 93 przypadkach import materiałowo-zaopatrzeniowy przekracza 20% wartości produkcji opartej o licencje.

Procentowy udział uznanych reklamacji w wartości produkcji w omawianym okresie wyniósł 1,14%. Analogiczny wskaźnik dla całej produkcji przemysłowej w 1980 roku wyniósł 1%.

Wartość eksportu wyrobów licencyjnych w omawianym okresie wyniosła 19,1 mld zł dew.[x/], w tym II obszar płatniczy - 12,0 mld zł dew., co stanowi 63%.

---

x/ do wartości produkcji licencyjnej Ministerstwo Hutnictwa zaliczyło wartość eksportu miedzi, wyprodukowanej na urządzeniach licencyjnych w Kombinacie Górniczo-Hutniczym "Lubin", w wysokości 2,8 mld zł dew., w tym 2,2 mld zł dew. do II obszaru płatniczego.

Za miarę opłacalności nabytych licencji przyjęto relację eksportu z bezpośredniej produkcji licencyjnej do wydatków dewizowych, związanych z zakupem, uruchomieniem i produkcją wyrobów licencyjnych. Relacja ta w omawianym okresie ogółem dla I i II obszaru wyniosła 104,8%, co oznacza, że łączne wydatki dewizowe zostały pokryte wpływami z eksportu. Omawiana relacja w II obszarze płatniczym wyniosła 73,5%.

Nie może to być jednak wyłącznym miernikiem celowości lub opłacalności zakupów licencji, gdyż jak podano w Rozdziale I miały one za zadanie przede wszystkim podniesienie poziomu technicznego wyrobów krajowego przemysłu, a także zaspokojenie ważnych potrzeb wewnętrznych.

5. Duże przedsięwzięcia inwestycyjne powiązane z zakupem licencji

Spośród 428 zakupionych w latach 1971-1980, 42 licencje zostały nabyte w ramach dużych centralnych przedsięwzięć inwestycyjnych lub kompletnych obiektów przemysłowych powiązanych z zakupem licencji do których należy zaliczyć:

1. Ciągniki rolnicze MFP
2. "Polcolor" - Zakłady Kineskopowe "UNITRA"
3. Samochody ciężarowe "STEYR"
4. Autobus "BERLIET"
5. Samochód osobowo-terenowy "TARPAN"
6. Samochód małolitrażowy 126p
7. Mazowieckie Zakłady Rafineryjno-Petrochemiczne - Płock /Olefiny II/
8. Gdańskie Zakłady Rafineryjne
9. Zakłady Azotowe Włocławek /PCV/
10. Wytwórnia ciętego włókna poliestrowego - Piła
11. Kompleks Azotowo-Fosforowy - Police
12. Instalacja Alkoholi "Oxo"
13. Tarcze ścierne ceramiczne "Korund" w Kole.

Łączne nakłady poniesione na zakup i zagospodarowanie tych 42 licencji wyniosły 130 mld zł., tj. 46% całości wydatków poniesionych w latach 1971-1980 na wszystkie licencje oraz w wydatkach dewizowych 5,2 mld zł. dew., co stanowiło 30% ogólnych wydatków dewizowych, poniesionych na działalność licencyjną.

W załączniku Nr 3 przedstawiono wykaz licencji nabytych w ramach dużych przedsięwzięć inwestycyjnych, poniesione koszty ich zagospodarowania / w zł. i zł. dew./ oraz potrzeby nakładów finansowych /w zł. i zł. dew./ na pełne ich zagospodarowanie w cenach z 1980 roku.

94

6. Relacja eksport-import /3:2/ poniesionych wydatków na zakup licencji i uzyskanych wartości ze sprzedaży własnych osiągnięć naukowo-technicznych.

mln zł. dew.

Lata	Wartość opłat zakupów licencyjnych	Wartość sprzedanych osiągnięć	Stosunek wartości eksportu do importu bez usług %
1971-1975	1219,4	144,3	11,0
1976	532,9	55,1	10,0
1977	57,3	72,3	126,0
1978	100,7	99,9	99,0
1979	147,9	97,3	65,0
1980	17,6	11,8	67,0
1971-1980	2075,8 x/	480,7 xx/	23,0

Jak z powyższego wynika, wydatki poniesione na import licencji /opłaty licencyjne/ w ubiegłej 10-latce zostały pokryte w 23% wpływami z eksportu własnych osiągnięć.

Dla porównania - analogiczne relacje dla kilku państw kapitalistycznych:

---

x/ wartośći kwot zobowiązań w okresie trwania ważności umów licencyjnych tj. od 1971 - 1990r.

xx/ wartości sprzedanych osiągnięć oznaczają sumę kwot ujętych w fakturach eksportowych / FE/ sprzedanych przez eksportujące ONT przedsiębiorstwa handlu zagranicznego w danej dekadzie.

Kraj	Rok	Wydatki na zakup licencji mld dol. USA	Dochód ze sprzedaży licencji mld dol. USA	Stosunek eksportu do importu %
Francja	1970 1975	0,19 0,51	0,07 0,19	36 37
RFN	1970 1975	0,34 0,84	0,13 0,33	38 39
Wielka Brytania	1970 1975	0,25 0,42	0,34 0,55	136 130
Japonia	1970 1975	0,41 0,7	0,05 0,14	12 20
USA	1970 1975	0,22 0,48	2,3 4,3	1045 895

III. Ocena ogólna działalności licencyjnej lat 1971-1980

W działalności licencyjnej w latach 1971-1980 miały miejsce następujące zjawiska:

1. Ponad 90% licencji kupiono w rozwiniętych krajach kapitalistycznych. Wdrażanie licencji przy nieuwzględnieniu niezbędnej komplementarności spowodowało uzależnienie działalności gospodarczej od dopływu środków produkcji i zaopatrzenia w materiały, podzespoły i surowce od dostawców z tych krajów.

2. Zgodnie z założeniami polityki licencyjnej przyjętymi na lata 1971-80 miała miejsce silna koncentracja zakupów w przemysłach elektromaszynowym i chemicznym.
Trzy byłe resorty: przemysłu maszynowego, chemicznego oraz maszyn ciężkich i rolniczych zakupiły około 80% wszystkich licencji wydatkując 84% wydatków dewizowych na zakupy licencji oraz 80% nakładów inwestycyjnych na inwestycje licencyjne w skali kraju.

3. W drugiej połowie 5-latki 1976-80 pogarszająca się sytuacja gospodarcza kraju nałożyła się niekorzystnie na proces zagospodarowania licencji, obniżając przewidywane efekty.

Głównymi przyczynami tego, że na koniec 1980 roku nie wdrożono 86 licencji, a w 166 nie osiągnięto projektowanej zdolności produkcyjnej, były:
- brak korelacji między ograniczanym programem inwestycyjnym i zakupami dewizowymi / w szczególności w ramach linii kredytowych/, brak stabilności decyzji gospodarczych. Nie dokonano też oceny skutków jakie ta działalność przyniesie w latach następnych.
- utrzymujący się aż do 1977 roku szeroki front zakupu licencji niewystarczająco powiązany z możliwościami inwestycyjnymi i płatniczymi kraju.

4. Poważna część środków wydanych na działalność licencyjną została pochłonięta przez stosunkowo niewielką ilość przedsięwzięć inwestycyjnych, w tym także kompletnych obiektów przemysłowych, w których licencje stanowiły tylko część składową / 46% środków na działalność licencyjną dla około 10% wszystkich nabytych licencji/. Mimo przeznaczenia tak znacznych środków na te przedsięwzięcia, wiele z nich nie jest w pełni wdrożonych, a w części występują trudności w procesie wdrażania i osiągania założonych zdolności produkcyjnych. Sytuacja ta świadczy, że dla tych przedsięwzięć decyzje o ich uruchomieniu nie były w sposób konsekwentny związane z konstrukcją planów inwestycyjnych i importu środków produkcji.

97

Dotyczy to takich przedsięwzięć produkcyjnych i inwestycyjnych jak: ciągniki rolnicze, kompleks nawozowy w Policach, kable telekomunikacyjne w Ożarowie, kineskopy do telewizorów kolorowych w Piasecznie, autobusy Berliet , samochody ciężarowe STEYER wraz z silnikami, samochody osobowo-terenowe w Poznaniu. Miało to istotny wpływ na całokształt wdrażania licencji.

5. Z negatywnych zjawisk jakie miały miejsce w działalności licencyjnej w omawianym okresie należy wymienić:

- niewystarczające rozpoznanie potrzeb na etapie zakupu licencji jak i możliwości własnych rozwiązań powodowało, że celowość gospodarcza niektórych licencji może być kwestionowana,
- niepełne rozpoznanie możliwości surowcowo-materiałowych i kooperacyjnych kraju. Spowodowało to trudności w wykorzystaniu licencji oraz nieuzasadnienie wysoki import zaopatrzeniowo-kooperacyjny,
- niewystarczające wyegzekwowanie praw Strony polskiej w zawartych kontraktach licencyjnych, jak również nie zawsze właściwy wybór licencjodawcy,
- podejmowano decyzje o nabyciu licencji poza trybem, ustalonym w obowiązujących aktualnie przepisach prawnych / brak opinii Ministerstwa Handlu Zagranicznego i Gospodarki Morskiej, Ministerstwa Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki, oraz Komisji Planowania przy Radzie Ministrów/,
- niewystarczający rozwój i upowszechnienie nabytych rozwiązań licencyjnych.

Tylko dla 29% nabytych licencji prowadzono prace postlicencyjne. Wydatkowano na ten cel tylko 1,7% całkowitych kosztów, ponoszonych na działalność badawczo-rozwojową.

Wywołało to w szeregu przypadków konieczność przedłużenia umów licencyjnych bądź też zawarcia nowych kontraktów na bardziej nowoczesne rozwiązania.

6. Zespoły Ekspertów powołane zgodnie z zarządzeniem Nr 44 Prezesa Rady Ministrów z dnia 31 października 1980 roku w sprawie analizy nabytych licencji i zasad polityki licencyjnej spośród nabytych 428 licencji zakwestionowały celowość bądź warunki nabycia 43 licencji.

Wydatki dewizowe na kupno i wdrożenie tych licencji wyniosły 852,2 mln zł. dew, co stanowi około 5% całości wydatków dewizowych na działalność licencyjną.

Licencje zakwestionowane wystąpiły w następujących resortach / według starego układu organizacyjnego/:

MPL - 1 licencja

MBiPMB - 7 licencji

MPM - 18 licencji

MPCh - 7 licencji

MPC iR - 5 licencji

MG - 5 licencji.

Przyczyny dla których poszczególne licencje zakwestionowano są zróżnicowane:

- istniały co najmniej równorzędne rozwiązania, dokonane przez krajowe zaplecze naukowo-badawcze i rozwojowe np. Li 730 kompletne linie technologiczne do produkcji elementów stropowych, Li 1289 - Hydroodsiarczanie benzyn,
- poziom techniczny zakupionych rozwiązań był niski względnie zakupiono licencje niedopracowane np.: Li 1177 - Produkcja spoiwa gipsowo-cementowo-porcelanowego, Li 1483 - dokumentacja konstrukcyjna sprzęgieł elektromagnetycznych E 1M, Li 325 - rozszerzenie kontraktu na urządzenia samowyrównujące do rozciągarek GLOBE, Li 555 - produkcja epichlorochydryny, Li 1118 - produkcja wody utlenionej,
- brak względnie zbyt małe zapotrzebowanie na produkcję licencyjną np.: Li 1346 - samolot socata, Li 1435 - samolot seneca, Li 1409 - busola lotnicza, Li 1410 - wysokosciomierz lotniczy, Li 1197 - wtryskarki ciężkie do tworzyw sztucznych KRAUS,
- niekorzystne warunki przyjęte w zawartej umowie licencyjnej i zbyt wysoki import materiałowo-kooperacyjny do produkcji licencyjnej np.:
  Li 1134 - Przyczepy segmentowe o ładowności 50-500 t NICOLAS
  Li 1174 - Elementy hydrauliki wysokiego ciśnienia "Sundstrand"
  Li 1198 - Wytwórnia rozpuszczalników
  Li 1199 - Produkcja monomeru chlorku winylu
  Li 1101 - Nadziewarka do kiełbas o napędzie hydraulicznym typ FA i porcjowarko-okręcarka VA
  Li 1508 - Kombajn chodnikowy AM-50.

Należy stwierdzić, że mimo występujących zjawisk negatywnych, dzięki efektywnej polityce licencyjnej rozwiązano w latach 1971-80 szereg ważnych problemów produkcyjnych, eksportowo-importowych oraz w dziedzinie zaopatrzenia rynku w niektóre artykuły trwałego użytku.

7. Wyniki działalności licencyjnej w latach 1971-80 można scharakteryzować następującymi parametrami:

- spośród 314 zastosowanych licencji o charakterze produkcyjnym, tylko w 161 przypadkach /51%/ nastąpił zwrot poniesionych na zagospodarowanie nakładów lub nadwyżka wpływów nad wydatkami,

- wydatki dewizowe, poniesione na działalność licencyjną były o 5% wyższe od wpływów z eksportu produkcji licencyjnej,
- spośród 428 nabytych licencji około 74% dotyczyło wyrobów podzespołów, około 19% procesów wytwarzania i około 7% materiałów. Tylko 8% nabytych licencji dotyczyło czystej myśli technicznej nie pociągającej za sobą importu inwestycyjnego i materiałowo-kooperacyjnego,
- wstrzymanie odpowiednimi decyzjami 46 niewdrożonych licencji zamroziło dotychczas poniesione nakłady inwestycyjne w wysokości 95,3 mld zł / w cenach 1978 r/,
- gospodarka narodowa ponosi straty wywołane: niepełnym wykorzystaniem zdolności produkcyjnych i nieterminowym wdrażaniem licencji, wygasaniem ważności umów przed terminami uruchomienia produkcji / utrata gwarancji/.

8. Na szczególne podkreślenie zasługuje fakt znacznego podwyższenia poziomu technicznego i technologicznego wielu branż i gałęzi przemysłu, a także korzystne zmiany w strukturze produkcji i ewidentna poprawa jej jakości.

Tak np. w przemyśle chemicznym, następujące licencje z zakresu procesów rafineryjnych: kraking katalityczny, hydrorafinacja lekkich destylatów, reforming benzyn, hydrorafinacja olejów smarowych i inne stanowiły warunek podjęcia w Polsce pogłębionej przeróbki ropy naftowej według nowoczesnych technologii powodując podwyższenie wydajności uzyskiwanej z ropy surowej oraz wysoką jakość paliw silnikowych i olejów smarowych.
Dzięki tym licencjom umożliwione zostało wdrożenie do produkcji szeregu krajowych rozwiązań naukowo-technicznych.
Z zakresu nawozów azotowych zakup licencji na produkcję amoniaku i nawozów kompleksowych. umożliwił głęboką modernizację tego przemysłu.
Umożliwił również opracowanie własnych technologii, które będą wdrażane w istniejących modernizowanych zakładach, zwłaszcza w Zakładach Chemicznych w Kędzierzynie, Tarnowie i Włocławku.
Zakupy licencji z zakresu przemysłu gumowego były podstawą stworzenia wysokiego, choć jeszcze niewystarczającego potencjału produkcyjnego, a prowadzone nad udoskonaleniem licencji prace, umożliwią dalszy niezbędny rozwój tego przemysłu w oparciu o własne technologie.

Dzięki licencjom w zakresie syntezy wielkotonażowych tworzyw sztucznych, opanowano w kraju na wielką skalę produkcję polietylenu wysokociśnieniowego, polipropylenu.

W przemyśle maszynowym nastąpiła głęboka modernizacja wielu zakładów i gałęzi produkcji. Wprowadzono nowe, bardziej ekonomiczne nie stosowane przedtem metody wytwarzania i technologie materiałowo-energooszczędne oraz nowe systemy organizacji produkcji np. technologię wytwarzania układów scalonych w przemyśle półprzewodnikowym, nowe metody obróbki cieplnej, chemicznej i galwanicznej metali itp.

W przemyśle motoryzacyjnym, mimo wielu krytycznych ocen co do szeregu zakupionych licencji, nastąpił rozwój wielkoseryjnej produkcji samochodów osobowych Fiat 125p i 126p dla potrzeb ludności i na eksport, podniesiony został poziom techniczny i efektywność eksploatacyjna samochodów ciężarowych średniej i dużej ładowności oraz autobusów, wzrosła skala produkcji przy obniżonej pracochłonności i materiałochłonności.

Szereg zakupionych licencji dla przemysłu elektronicznego umożliwiło unowocześnienie wielu dziedzin gospodarki oraz produkcję nie wytwarzanych dotychczas podzespołów oraz nowoczesnego sprzętu radiowo-telewizyjnego, maszyn matematycznych wyższych generacji, gramofonów, magnetofonów, kalkulatorów i szeregu innych elementów elektronicznych.
Licencje na podzespoły elektroniczne jak np. diody, tranzystory, tyrystory, stały się podstawą dla opanowania nowych technologii, rozwijanych przez krajowe jednostki naukowo-badawcze.

Rozwój produkcji silników okrętowych dużych i średnich mocy, szczególnie według licencji Sulzera, zezwolił na rozwój eksportowego przemysłu okrętowego i uzyskanie specjalizacji PRL w krajach socjalistycznych i liczącej się pozycji na świecie.
Produkcja silników licencyjnych utrzymuje swoją stałą nowoczesność oraz konkurencyjność i jest w ponad 80% przeznaczona na eksport /bezpośredni i pośredni/.
Dzięki tym licencjom oraz stałemu postępowi technicznemu, buduje się aktualnie głównie z przeznaczeniem na eksport, jednostki o wysokim stopniu przetwarzania i automatyzacji procesów za i wyładunkowych.
Podjęcie produkcji licencyjnej kontenerów uniwersalnych, umożliwiło naszemu krajowi wejście na rynki zagraniczne oraz udział w międzynarodowym systemie transportu kontenerowego. Dotychczas zrealizowana produkcja, w oparciu o licencje, była przeznaczona w całości na eksport do II obszaru płatniczego.

W konsekwencji zakupy licencji, know-how, patentów oraz realizacja kooperacji przemysłowej z szeregiem firm zagranicznych, spowodowały

znaczne podwyższenie poziomu technicznego przemysłu, liczący się eksport oraz oszczędność materiałów i energii.

Szybki wzrost eksportu do II obszaru płatniczego wyrobów licencyjnych, opartych na licencyjnych podzespołach i wytwarzanych przy wykorzystaniu zakupionych technologii, a także dostaw tych wyrobów na rynek, nastąpił w przemyśle maszynowym, którego udział w eksporcie wyrobów licencyjnych do II obszaru płatniczego wynosi około 70%. Wymienić tu należy, obok samochodów osobowych, maszyny budowlane, sprzęt i podzespoły elektroniczne, a także sprzęt gospodarstwa domowego.

9. Dla poszczególnych licencji Zespoły Ekspertów powołane Zarządzeniem Nr 44 Prezesa Rady Ministrów z dnia 31 października 1980 r., opracowały szereg wniosków i ustaleń, dotyczących wykorzystania zakupionych licencji, a w szczególności maszyn i urządzeń, kompletnych linii technologicznych, zmniejszenia importu materiałowo-kooperacyjnego z II obszaru płatniczego oraz możliwości zwiększenia do tego obszaru eksportu produkcji licencyjnej. Wnioski te zostały przesłane zainteresowanym resortom.

IV. Wykorzystanie w 1981 r. licencji zakupionych w latach 1971-1980

W latach 1981-1982 nie została zakupiona żadna licencja dla gospodarki narodowej. Sygnalizowane potrzeby nabycia zagranicznych rozwiązań technicznych zostały przeanalizowane przez ekspertów i ujęte w projekcie programu nabycia licencji na rok 1981. Projekt obejmował 6 tematów i został rozpatrzony przez Prezydium Rządu jako materiał informacyjny, przekazany następnie zainteresowanym ministrom do podjęcia stosownych decyzji.

Warunki ekonomiczno-społeczne roku 1981 nie pozwoliły na nabycie przewidywanych licencji.

Rok 1981 charakteryzował się 285 licencjami z ważną umową licencyjną, z tego 226 tematów, tj. 79% zastosowanych było w produkcji. W roku tym wdrożono do produkcji 11 tematów na 12 planowanych do uruchomienia według założeń z roku 1979, uzyskano zmniejszoną liczbę licencji nie wdrożonych z 86 na koniec 1980 r na 75 na koniec 1981 r.

W trakcie wdrażania znajdowało się 47 licencji czynnych oraz 1 wygasła, z czego 39 było realizowanych z opóźnieniem do planowanych terminów. Wydłużanie się cyklu wdrożenia od 8 do 60 miesięcy, powoduje straty w gospodarce narodowej, zmniejsza efektywność, uniemożliwia eksport.

Podstawowymi przyczynami opóźnień wdrażania licencji, w roku 1981 były:

- przesunięcia w kierunkach inwestowania, ograniczenia i przerwanie zadań inwestycyjnych, niewłaściwy nadzór inwestycyjny,
- brak mocy przerobowych przedsiębiorstw budowlano-montażowych,
- brak materiałów budowlanych,
- brak środków dewizowych na zakup maszyn,

Koszty zagospodarowania 285 licencji czynnych w 1981 r., wyniosły łącznie 206,2 mld zł., tj. 64% kosztów planowanych wg wniosków, w tym 106,6 mld zł. import inwestycyjny, co stanowi 76,6% założeń wg wniosków.

Licencje czynne, zastosowane w 1981 r dały produkcję wartości 107,6 mld zł, która uległa zmniejszeniu w porównaniu z 1980 r o 33%. Zmniejszenie się wielkości produkcji z licencji czynnych, spowodowane zostało:

- zmniejszeniem się stanu ilościowego licencji czynnych z 329 w 1980 r. do 285 licencji w roku 1981 ,
- brakami w zaopatrzeniu surowcowym i materiałowym,

103

- nie osiąganiem projektowanej zdolności produkcyjnej,
- niewłaściwą kooperacją krajową,
- ograniczeniami dewizowymi i w imporcie materiałowo-kooperacyjnym,
- wycofywaniem zamówień,
- przerwami w pracy spowodowanymi strajkami.

Produkcja z licencji czynnych stanowiła 3,7% wielkości produkcji przemysłu uspołecznionego kraju w 1981 r.

Eksport wyrobów licencyjnych z licencji czynnych w roku 1981 wyniósł 17,7 mld zł. w cenach zbytu, co stanowiło 15,9% wartości produkcji licencyjnej.

Porównując wielkość eksportu bezpośredniego i pośredniego z kosztami dewizowymi, poniesionymi w 1981 r., wartości uzyskane w eksporcie ogółem pokryły w 141% koszty dewizowe, z tym, że dla II obszaru płatniczego wskaźnik ten wyniósł 78,3%.

Na podstawie szczegółowych danych, obrazujących bilans dewizowy w poszczególnych resortach, zalecono prowadzić dalszą intensyfikację eksportu tak, aby w latach następnych zrównać i osiągnąć dadatni bilans wpływów i wydatków w II obszarze płatniczym.

W roku 1981 wartość importu kooperacyjno-materiałowego, zużytego do produkcji wyrobów na podstawie licencji czynnych, wyniosła 881,3 mld zł dew. w tym z II obszaru płatniczego 734,8 mld zł dew.

Importochłonność kooperacyjno-materiałowa produkcji licencyjnej z licencji czynnych, określana procentowym udziałem wartości zużytych w tej produkcji importowanych elementów i materiałów, osiągnęła 9,2%, co w porównaniu z rokiem 1980 /13%/ daje wyraźny spadek importochłonności.

Obniżenie importochłonności osiągnięto dzięki pracom, prowadzonym przez przedsiębiorstwa, jednostki naukowo-badawcze, instytuty uczelniane, a także wzrostowi cen na rynkach II obszaru płatniczego, zmianom przelicznika dewizowego w 1981 r oraz ograniczeniom w dostępności środków dewizowych.

W wyniku tej działalności w roku 1981 znacznie obniżono zużycie importu kooperacyjnego w porównaniu z 1980 r., m.in. w licencjach Ministerstwa Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego:

- wytwarzanie płytek wieloostrzowych spiekanych	z 37,5%	na 32%
- przeguby kulowe	z 62%	na 55%
- stacyjka czteropołożeniowa	z 93%	na 11%
- przędzarka bezwrzecionowa	z 64%	na 26%

42

- alternatory do MFP z 89% na 54%
- wentylatory powietrza dla bloków 360 i 500 MW z 31% na 11%
- ograniczniki udźwigu do hydraulicznych żurawi teleskopowych z 80% na 27%

W roku 1982 nastąpił dlaszy istotny spadek importu kooperacyjnego. Prowadzone działania na rzecz minimalizacji importu kooperacyjnego i materiałowego nabierają obecnie szczególnego znaczenia i powinny być prowadzone intensywnie, z udziałem dużych sił i środków.

Uznane reklamacje jakościowe wyrobów licencyjnych w 1981 r wyniosły ogółem 1692 mln zł., co stanowi 2,3% ogólnej wartości sprzedaży wyrobów licencyjnych.

Procentowy wskaźnik uznanych reklamacji dla MHiPM wyniósł4,3% /1424 mln zł/, MPChiL - 0,6% /120 mln zł/ i dla MLiPD - 0,7% /1 mln zł/.

Na 911 wyrobów licencyjnych podlegających oznaczeniu znakami jakości, 16 wyrobów uzyskało znak "Q", 283 wyroby uzyskały znak"1", a 9 wyrobów uzyskało homologację licencjodawcy.

W porównaniu z 1980 r nastąpiło zmniejszenie ilości wyrobów licencyjnych oznaczonych znakiem jakości "Q" w 1981 r o 20% a dla znaku jakości "1" o 36%.

Zjawisko obniżania poziomu jakości, zwłaszcza wyrobów licencyjnych, zważywszy, że właśnie dzięki licencjom miały nastąpić korzystne zmiany w strukturze produkcji, jest jak widać bardzo niekprzystne i ma zna czny wpływ na konkurencyjność kształtowania się wielkości obrotu handlu zagranicznego w eksporcie.

Do dotychczasowych przyczyn niskiego poziomu wyrobów, należy zaliczyć:

- ograniczenie importu kooperacyjno-zaopatrzeniowego,
- dopuszczenie do produkcji zamienników krajowych o niższych parametrach technicznych,
- błędy produkcyjne,
- obniżenie dyscypliny technologicznej.

W związku z powyższym licencjobiorcom zalecono zwrócenie szczególnej uwagi na podnoszenie jakości wyrobów licencyjnych oraz doprowadzenie ich parametrów technicznych do odpowiedniego poziomu norm światowych, celem podniesienia ich konkurencyjności.

W dziedzinie upowszechniania rozwiązań i doświadczeń licencyjnych oraz własnych udoskonaleń przedmiotu licencji w roku 1981 prowadzone były przez zaplecze badawczo-rozwojowe prace w następującym zakresie:

- adaptacji rozwiązań licencyjnych do warunków krajowych, w tym

dobór zamienników materiałowych,
- uproszczenia typoszeregu wyrobów licencyjnych,
- upowszechnienia metod wytwarzania oraz elementów konstrukcyjnych, uzyskiwanych w ramach licencyjnych,
- doskonalenie wyrobów licencyjnych, w miarę możliwości z przodującymi firmami zagranicznymi.

Techniczny rozwój przedmiotu licencji

Na 428 nabytych w latach 1971-80 licencji, w 124 tematach były prowadzone prace dotyczące dalszego ich rozwoju. W wyniku prac nad rozwojem licencji, uzyskano 3797 własnych rozwiązań, z czego wdrożono do produkcji 1955. Najlepsze wyniki ilościowe w tym zakresie osiągnął były resort przemysłu maszynowego - 2818 rozwiązań.
Prowadzone prace postlicencyjne umożliwiły wyeliminowanie, względnie ograniczenie importu z II obszaru płatniczego oraz opracowanie szeregu oryginalnych, własnych rozwiązań np. krajowe mosty napędowe do ładowarek kołowych, drut wolframowy, typoszereg żurawi teleskopowych /współpraca polsko-radziecka/, ciężki ciągnik gąsiennicowy TD-40, konwertor do świeżenia kamienia miedziowego o poj. 80 t, 8 typów magnetofonów.
Na koniec 1981 roku koszty prac badawczo-rozwojowych 8 resortów, prowadzących działalność postlicencyjną, wyniosły ogółem 31,4 mld zł, z czego na doskonalenie i rozwój 124 licencji wydatkowano 564,2 mln zł co stanowi 1,8% ogólnych wydatków na naukę.
Uzyskane efekty z działalności, związanej z doskonaleniem i rozwojem licencji, aczkolwiek nie mogą budzić wątpliwości, są niewystarczające.
Należy jednak zauważyć, iż na doskonalenie i rozwój licencji oraz uzyskane efekty ma wpływ szereg czynników, niekiedy w niewielkim tylko stopniu zależnych od jednostek naukowo-badawczych np.
- ograniczenia ze strony licencjodawcy, zawarte w umowie licencyjnej,
- instalacje produkcyjne, trudnoprzestawialne na inny wyrób, odnosi się to w szczególności do przemysłu chemicznego,
- powiązania produkcyjno-handlowe licencjodawcy,
- konieczność korzystania z serwisu licencjodawcy,
- prawo używania znaku towarowego licencjodawcy, nie dopuszczające stosowania własnych rozwiązań i ulepszeń w eksportowanych wyrobach licencyjnych.

Formułując odpowiednie wnioski, dotyczące oceny zaplecza naukowo-badawczego

i rozwojowego w zakresie działalności nad doskonaleniem i rozwojem licencji należy zdawać sobie sprawę i z tego, iż niezależnie od pewnych czynników obiektywnych, rzutujących na działalność tego zaplecza, nie wszyscy licencjobiorcy i ich jednostki nadrzędne, okazywały dostateczną aktywność w tym zakresie.

Opracowany przez Ministerstwo Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki "Wykaz głównych pozycji importu z II obszaru płatniczego w 1980 r dla licencji nabytych w latach 1971-1980" został przekazany wszystkim resortom, instytutom uczelnianym szkół wyższych, jednostkom naukowo-badawczym, celem rozpatrzenia możliwości opracowania zamienników krajowych. Spośród jednostek naukowo-badawczych, które otrzymały ww wykaz, wiele podjęło konkretne prace w tym zakresie, np. 19 uczelni zgłosiło propozycje podjęcia prac nad zamiennikami krajowymi lub zastosowaniem istniejących już opracowań w 82 tematach licencyjnych; w 31 tematach prace takie podjęło MPChiL.

Z dokonanej analizy i doświadczeń ubiegłego dziesięciolecia wynika, że na doskonalenie i rozwój wyrobów licencyjnych mają wpływ przede wszystkim:

- uwarunkowania ekonomiczne
- poziom własnego zaplecza naukowo-technicznego
- rodzaj posiadanej bazy produkcyjnej
- wymagania handlowe
- powiązania produkcyjno-kooperacyjne.

Wprowadzane w ramach reformy gospodarczej nowe zasady finansowania, również przedsiębiorstw powinny w znacznie większym niż dotychczas stopniu stymulować prace nad doskonaleniem i rozwojem działalności postlicencyjnej. Ze względu na występującą jeszcze inercję przedsiębiorstw w tym zakresie spowodowaną w większości nie wypracowaniem przez przedsiębiorstwa długoletnich planów rozwoju produkcji, niepełnym jeszcze działaniem mechanizmów rynkowych przewiduje się wprowadzenie dodatkowych stymulatorów w postaci: ulg w podatku dochodowym od zysku oraz korzystne warunki kredytowania przedsięwzięć, które spowodują lepsze wykorzystanie posiadanych licencji, a także ich rozwój postlicencyjny.

V. Działania podjęte w roku 1982 dla wykorzystania licencji nabytych w latach 1971-1980.

Intensyfikacja wykorzystania licencji nabytych w latach 1971-1980 jest przedmiotem prac zainteresowanych ministerstw branżowych, przy współudziale Ministerstwa Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki, Komisji Planowania przy Radzie Ministrów oraz Ministerstwa Handlu Zagranicznego.
Celem tych prac jest wybór i organizacja przedsięwzięć, służących racjonalnemu wykorzystaniu zasobów wiedzy i uprawnień zawartych w posiadanych przez przemysł licencjach.
Zagadnienia te w odniesieniu do licencji nie wdrożonych w 4 podstawowych resortach przedstawia załącznik Nr 2.
W pracach tych uwzględniono:
- NPSG
- cele społeczno-gospodarcze, programy operacyjne i zadania priorytetowe w skali gospodarki narodowej
- wyniki analiz wykorzystania zakupionych w latach 1971-1980 licencji, przeprowadzonych przez Zespoły Ekspertów powołanych przez Ministra Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki w wykonaniu zarządzenia Nr 44 Prezesa Rady Ministrów z dnia 31.10.1980 r.
- syntezę powyższych analiz, opracowaną w Ministerstwie Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki
- informacje i wnioski z opracowań Najwyższej Izby Kontroli,
- propozycje wykorzystania licencji wspólnie z krajami RWPG, opracowane przez zakłady-licencjobiorców, przekazane za pośrednictwem MNSzWiT.

Resorty podjęły następujące działania:
np. Ministerstwo Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego dysponent 60% nabytych w latach 1971-1980 licencji, kierując się przesłankami, które w maksymalny sposób mogą się przyczynić do realizacji podstawowych celów społeczno-gospodarczych oraz programów operacyjnych w warunkach wprowadzania reformy gospodarczej, dokonało przeglądu posiadanych licencji, dzieląc je na cztery podstawowe grupy A, B, C, D.
Licencje o istotnym znaczeniu dla realizacji celów społeczno-gospodarczych stanowią grupę "A". Objęte one zostaną stosowną do mechanizmów reformy gospodarczej pomocą władz centralnych oraz szczególnym nadzorem Ministerstwa

Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego.

Grupa "A" obejmuje 24 licencje, w tym 7 licencji dotychczas nie wdrożonych.

13 licencji z grupy "A" jest związanych z przedsięwzięciami dla gospodarki żywnościowej. Należą do nich, wraz z 9 licencjami na zespoły ciągnikowe, jak: pompa wtryskowa, alternatory i sprężarka, 2 licencje na hydraulikę, i 1 na silniki precyzyjne.

6 licencji z grupy "A" ma duże znaczenie dla eksportu. Należą do nich: Fiat 126p, kineskop i szkło dla odbiorników telewizji kolorowej, zespoły samochodu dużej ładowności oraz silniki prądu stałego dla obrabiarek sterowanych numerycznie, a także licencja na roboty przemysłowe.

3 licencje z grupy "A" służą ochronie zdrowia i środowiska.

Wszystkie 3 nie są wdrożone:

- kardiostymulatory implantowane,
- instalacja suchego gaszenia koksu,
- wielkokomorowe baterie koksownicze.

2 licencje z grupy "A" wiążą się z produkcją materiałów i antyimportowych elementów. Są to:

- linie ciągarnicze dla przemysłu kablowego do drutów z miedzi i aluminium,
- modułowe typoszeregi elementów pneumatyki napędowej.

Wykorzystanie licencji z grupy "A" dla aktualnych celów społeczno-gospodarczych uwarunkowane jest wznowieniem inwestycji wstrzymanych, podjęciem nowych modernizacją parku maszynowego i w jednym przypadku - zakupem licencji antyimportowej.

Pełne wykorzystanie licencji grupy "A" wymagałoby nakładów w wysokości

ogółem	- ca 152-169	mld zł
w tym na import	- ca 53-54	mld zł
z II obszaru	- 27-31	mld zł

Do grupy "B" zakwalifikowano licencje, których dalszy rozwój i wykorzystanie powinno odbywać się w zasadzie siłami i środkami licencjobiorców, z udziałem związanego lub współpracującego z nimi zaplecza naukowo-badwczego, lecz ze względu na powiązania z realizacją celów społeczno-gospodarczych i wielobranżowe znaczenie tych licencji, szczególnie w kooperacji, antyimporcie, ograniczeniu zużycia energii i materiałów, pozostają pod okresowym nadzorem Ministerstwa Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego.

Grupa "B" obejmuje 58 licencji, w tym 12 licencji dotychczas nie wdrożonych.

17 licencji tej grupy ma związek ze znacznym eksportem do obu obszarów płatniczych, w tym kilka posiada potencjalne, dotychczas nie wykorzystane,

możliwości eksportowe.
Z 8 licencji grupy "B" wytwarzane są urządzenia i maszyny dla gospodarki żywnościowej. 5 licencji służy bezpośrednio antyimportowi. Szereg licencji z tej grupy wymaga uzupełniających działań inwestycyjnych /zakupowych/ oraz ograniczenia importochłonności.
Do grupy "C" zakwalifikowano 86 licencji, w tym 2 nie wdrożone: piece rurowe dla przemysłu rafineryjnego i petrochemicznego - licencja otrzymana bez opłat wstępnych; ze względu na zatrzymania w inwestycji w przemyśle chemicznym, nie będzie wdrażana oraz licencja na oczyszczarkę osiową i filtr rotacyjny dla przemysłu lekkiego - wdrożenie jej przebiega zgodnie z założeniami.
Licencje grupy "C" nie będą objęte bezpośrednim nadzorem i koordynacją Ministerstwa Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego.
Informacja o stanie wdrożeń licencji nie zastosowanych w MHiPM w roku 1982, zawiera załącznik Nr 2.

Drugim największym licencjobiorcą lat 1971-80 jest resort przemysłu chemicznego i lekkiego, posiadający ogółem 83 licencje z tego okresu, w tym 23 licencje nie są zastosowane produkcyjnie.
Licencje nabyte przez resort przemysłu chemicznego i lekkiego miały zaspokoić rosnące potrzeby materiałowe i surowcowe, wynikające z szybkiego rozwoju budownictwa, gospodarki żywnościowej, motoryzacji, handlu wewnętrznego i innych dziedzin. Dlatego też w 90% związane one były z dużymi inwestycjami budowanymi na rzecz bazy materiałowo-surowcowej.
Okresy wdrożeń 70 licencji zastosowanych kształtowały się w minionym 10-leciu następująco: do 2 lat wdrożono 23% licencji, do 4 lat wdrożonych zostało 35%, od 4-6 lat - 17% i od 6-9 lat - 25% licencji. Właśnie opóźnienia w działalności inwestycyjnej były i są zasadniczymi powodami tak znacznych wydłużeń okresów wdrażania licencji, a w konsekwencji strat dewizowych i złotówkowych w skali kraju, utraty praw gwarancji, utraty rynku zybtu, a także możliwości uzyskania od licencjodawców nowych rozwiązań. W tym świetle niepokojący jest fakt wydłużania się cykli inwestycyjnych dla 7 licencji:
- polichlorek winylu - licencjobiorca ZA Włocławek, o zdolności produkcyjnej 200 tys. t/rok polichlorku winylu,
- rozpuszczalniki o zdolności produkcyjnej 40 tys. t/rok
- chlorek winylu o zdolności produkcyjnej 205 tys. ton/ rok chlorku winylu
- nawozy NPK. mocznik; zdolność produkcyjna - amoniak - 500 tys t/rok,

mocznik - 400 tys t/rok, nawozy NPK - 824 tys t/rok, kwas siarkowy-500tys t/rok, kwas fosforowy - 143 tys t/rok,

- szkło float - zdolność produkcyjna 22 mln m^2/rok,
- wytwórnia antybiotyków - zdolność produkcyjna 468 t/rok,
- tlenek i glikol etylenowy - zdolność produkcyjna: 55 tys t/rok glikolu i 5 tys t/rok tlenku etylenu /inwestycja wstrzymana uchwałą RM Nr 125/82/.

Dla tych 7 licencji okres wdrażania, przy uwzględnieniu obecnie planowanych terminów oddania zadań do użytku, będzie wynisił od 6 do 11 lat przy czym dla większości od 7 do 8 lat.

Dla 4 licencji nie zastosowanych podjęto decyzje o zaniechaniu budowy / uchwała RM Nr 125/82/. Są to:

- wytwórnia włókna poliestrowego Piła,
- reforming benzyn z hydroodsiarczaniem benzyn "Blachownia",
- oczyszczalnia gazów resztkowych z instalacji Clausa - Z.Ch.Blachownia
- woda utleniona - Z.Ch.Alwernia.

Łączne wydatki dewizowe na zakup tych licencji i ich zagospodarowanie wyniosły 274,5 mln zł.

W nawiązaniu do powyższego, działania resortu przemysłu chemicznego i lekkiego zostały skierowane głównie na tworzenie warunków do maksymalnego skrócenia cykli inwestycyjnych i zagospodarowanie nabytych urządzeń licencji wstrzymanych.

Omówienie przebiegu wdrożeń ważniejszych licencji z resortu przemysłu chemicznego i lekkiego, zawiera załącznik Nr 1.

W pozostałych resortach, wykorzystujących ok. 30% nabytych licencji, prace ukierunkowane zostały w pierwszym rzędzie na wykorzystanie zdolności produkcyjnych znalezienie zamienników krajowych dla dotychczasowego importu kooperacyjno-zaopatrzeniowego lub przeorientowania na I obszar płatniczy, przyspieszenie cyklu wdrożeń dla licencji, których uruchomienie jest kontynuowane.

Jedną z przyczyn niepełnego wykorzystania zdolności produkcyjnych jest brak środków dewizowych na import zaopatrzemiowo-kooperacyjny dla produkcji licencyjnej. Zasady reformy gospodarczej zmuszają licencjobiorców do podejmowania działań na rzecz ograniczenia importu i stosowania zamienników krajowych, chociaż odbywa się to z wielkimi oporami i nieufnością ze strony przemysłu, o czym sygnalizują np. jednostki naukowo-badawcze szkół wyższych, które na zgłoszone 82 oferty opracowania zamienników krajowych, podpisały z licencjobiorcami umowy zaledwie w kilkunastu tematach.

Spowodowane jest to również tym, że elementy importowane są z reguły z innych branż i gałęzi przemysłu, a uruchamianie produkcji tych elementów dla potrzeb własnych licencjobiorcy jest nieopłacalne lub też nie leży w jego możliwościach technicznych.
Zlecenie opracowania zamiennika jednostce naukowo-badawczej nie równa się, mimo uzyskania pozytywnych wyników, z jego przemysłowym uruchomieniem - brak jest wykonawcy, któremu uruchomienie tej produkcji opłacałoby się i stanowiło jedną z podstaw jego istnienia.
Rolę tych drobnych a koniecznych kooperantów, mogłaby przejąć drobna wytwórczość lub reaktywowany przemysł terenowy.
Przykładem dobrze pojętego działania gospodarczego w zakresie zamienników krajowych, może być opracowanie przez zespół naukowców Uniwersytetu im. M. Curie-Skłodowskiej w Lublinie siarczanu niklu o specjalnej czystości dla produkcji m. in. akumulatorów i baterii przez Zakłady Elektrochemii "CENTRA" w Poznaniu.
Uruchomienia w skali przemysłowej tego komponentu, dotychczas importowanego z RFN w cenie 1500 dol. USA za jedną t., dokonały Lubelskie Zakłady Przemysłu Nieorganicznego TERMEDIA w Lublinie.
W roku 1982 wyprodukowano 965 ton siarczanu niklu wartości 121 mln zł, przy zysku Zakładu 19 mln i oszczędności 1,4 mln dol. USA z tytułu dotychczasowego importu.

Rok 1983 pozwoli uzyskać produkcję wielkości 1000 ton co w pełni pokryje zapotrzebowanie krajowe i pozwoli zaoszczędzić następne 1,5 mln dol. USA.

Inną formą zagospodarowania licencji jest próba nawiązania współpracy z krajami RWPG w zakresie pełnego ich wykorzystania.

Stan współpracy z ZSRR

Ministerstwo Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki przekazało Komitetowi Nauki i Techniki ZSRR 60 tematów licencji nie wykorzystanych.
W protokóle z XXV posiedzenia Międzyrządowej Polsko-Radzieckiej Komisji Współpracy Gospodarczej i Naukowo-Technicznej potwierdzono zainteresowanie strony radzieckiej 42 propozycjami. Potwierdzono też rozpoczęcie współpracy w wykorzystaniu następujących licencji:

1/ szkło do kineskopów kolorowych
2/ wskaźniki na ciekłych kryształach
3/ kineskop kolorowy
4/ produkcja rur wentylacyjnych
5/ żywice fenolowo-formaldehydowe

Stan współpracy z NRD

Wykaz, przekazany przez MNSzWiT w dniu 8 lipca 1981 r. NRD obejmował 55 tematów licencji nie wykorzystanych. Strona niemiecka w czerwcu 1982 r. poinformowała o zainteresowaniu współpracą w 2 tematach:

1/ zaklejarki do wiórów
2/ skrawarki do zrębków.

Informację o powyższym przekazano zaintersowanym fabrykom polskim i Centrali Handlu Zagranicznego "Polimex-Cekop".

Stan współpracy z LRB

MNSzWiT przekazało wykaz licencji obejmujący 60 tematów w sierpniu 1982 r. Strona bułgarska zgłosiła zainteresowanie w stosunku do 10 tematów. Rozmowy uzgadniające odbędą się w I kwartale 1983 r.

Stan współpracy z WRL

Ministerstwo Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego przekazało wykaz 45 tematów licencji nie wykorzystanych, z tego w 9 tematach strona węgierska wyraziła zainteresowanie w podjęciu współpracy. W zakresie interesującym stronę

węgierską przekazano szczegółowe oferty współpracy, MHiPM oczekuje stanowiska WRL w tej sprawie.

Stan współpracy z CSRS

W dniu 8 lipca 1981 r. MNSzWiT przekazało do CSRS wykaz 59 tematów licencji nie wykorzystanych i nie w pełni wdrożonych. W wyniku rocznych negocjacji strona czechosłowacka poinformowała, że nie widzi możliwości podjęcia współpracy w przedmiotowych tematach, ponieważ posiada analogiczne rozwiązania w części tematów, a pozostałymi nie jest zainteresowana.

VI. Przedsięwzięcia zmierzające do lepszego wykorzystania licencji nabytych w latach 1971-1980

1. Na podstawie Zarządzenia Nr 44 Prezesa Rady Ministrów z dnia 31 października 1980 r. powołane Zespoły Ekspertów dokonały analizy, której celem była ocena polityki licencyjnej lat 1971-1980 i licencji nabytych w tym okresie. Ocena ta była przedmiotem posiedzenia Prezydium Rządu dnia 31 kwietnia 1981 r.

2. W wyniku ustaleń Prezydium Rządu zainteresowani ministrowie dokonali pogłębionych analiz wniosków i propozycji Zespołów Ekspertów zakupionych a niewdrożonych oraz nie w pełni zagospodarowanych licencji, w tym także licencji o wysokim imporcie materiałowo-kooperacyjnym pod kątem ich racjonalnego wykorzystania.

3. We wrześniu 1982 r. problem wykorzystania licencji nabytych w latach 1971-80 był rozpatrywany przez Komitet Gospodarczy Rady Ministrów.

4. Komisja Planowania wspólnie z zainteresowanymi ministrami i licencjobiorcami ustala w NPSG na lata 1983-85 wykaz tytułów inwestycyjnych obejmujących licencje nabyte ale niewdrożone, wydzielając licencje do realizacji w ramach inwestycji centralnych, centralnie sterowanego finansowania lub stymulacji ekonomicznej.

5. Organy założycielskie przedsiębiorstw oraz Minister Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki obejmą szczególnym nadzorem podjęte już uprzednio prace naukowo-badawcze i rozwojowe dot. minimalizacji importu kooperacyjnego - zaopatrzeniowego z II obszaru płatniczego, a także rozwoju licencji, których produkcja jest eksportowalna i oparta o krajowe surowce i materiały.

6. Przewodniczący Komisji Planowania przy RM, Minister Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki oraz zainteresowani ministrowie zintensyfikują wysiłki nad wspólnym wykorzystaniem w ramach krajów RWPG nabytych a nie wdrożonych, względnie nie w pełni wykorzystanych licencji.

7. Minister Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki w terminie do końca II kw. br przedłoży Radzie Ministrów projekt zmian obowiązujących przepisów regulujących nabywanie licencji, uwzględniających przede wszystkim:

- zmiany wprowadzone reformą gospodarczą
- mechanizmy ekonomiczne i administracyjne zapewniające podejmowanie decyzji o zakupie licencji wyłącznie na podstawie analizy efektywności ekonomicznej

115

danego przedsięwzięcia w skali kraju i w odpowiedniej perspektywie czasowej,

- korelacja zakupów licencji z pracami i możliwościami krajowych jednostek naukowo-badawczych,
- zasady sporządzania i negocjowania umów licencyjnych w sposób gwarantujący stronie polskiej właściwe zabezpieczenie praw w aspekcie handlowym i prawnym transakcji.

8. Realizacja wniosków zawartych w opracowaniu "Działalność postlicencyjna w latach 1971-1980" dotyczących intensyfikowania prac naukowo-badawczych i rozwojowych nad lepszym wykorzystaniem licencji, przedłożonym Komisji Sejmowej Nauki i Postępu Technicznego uwzględniona jest w znacznym stopniu nie tylko w CPR na 1983 r. i w projekcie NPSG na lata 1983-1985 w części dot. zadań nauki i techniki, ale będzie w sposób szczególny preferowana.

9. W polityce gospodarczej kraju w nadchodzących latach przewiduje się nadal aktywne korzystanie z obcej myśli technicznej m. in. w formie zakupów licencji, jako warunek wzrostu eksportu, racjonalizacji importu i lepszego pokrycia potrzeb krajowych oraz jako uzupełnienie własnej działalności naukowo-badawczej.
W zakupach licencji preferować się będzie takie rozwiązania, które nie wymagają tworzenia nowych inwestycji, a służyć będą modernizacji produkcji i wykorzystaniu krajowej bazy surowcowo-materiałowej.

Opracował: Zespół Specjalistów
Komisji Planowania przy Radzie Ministrów
Ministerstwa Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki
Ministerstwa Handlu Zagranicznego
pod przewodnictwem
p. o. Dyr. Dep. Koordynacji Planów Rozwoju Nauki i Techniki
mgr inż. T. Zaręby

Akceptowali:

Zastępca Przewodniczącego
Komisji Planowania przy RM
mgr inż. J. Kuczma

Podsekretarz Stanu
w Ministerstwie Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techn. i Techniki
prof. dr hab. St. Nowacki

Podsekretarz Stanu
w Ministerstwie Handlu Zagranicznego
inż. R. Strzelecki

Ministerstwo Budownictwa i Przemysłu
Materiałów Budowlanych

Lp.	Nr i nazwa licencji Licencjobiorca, rok zakupu	Stan przygotowań do wdrożenia	Wnioski
1	2	3	4
1	Li-1476 - Technologia próżniowo-ciśnieniowej impregnacji elementów stolarki budowlanej metodą GORI-VAC Zakłady Produkcji Elementów Budowlanych - Sępolno 1978r. 1978r. Gori International - Dania	Wdrożenie zależne jest od uruchomienia przez przemysł chemiczny produkcji impregnatów. Podjęta próba uruchomienia impregnatów opartych o krajowe surowce nie spełniła wymagań normy PN-76/C-04906 w zakresie cech toksycznych. Zachodzi konieczność wykonania dodatkowych prac mających na celu poprawę wartości tego preparatu,	Wdrożenie licencji nastąpi w Zakładach Stolarki Budowlanej "Stolbud" w Płocku, po wykonaniu badań atestacyjnych i aplikacyjnych Krajowego Zrzeszenia Producentów Stolarki Budowlanej i Obiektów Kubaturowych "STOLBUD", zgodnie z decyzją nr 41 Komitetu Gospodarczego Rady Ministrów z dnia 25 czerwca 1982r.
2	Li-1467 - Technologia impregnacji drewnianych konstrukcji budowlanych metodą ROYAL-ASSI Zakłady Produkcji Elementów Budowlanych - Sępolno 1978r. 1978r. ASSI - Szwecja	Wdrożenie licencji związane było z planowaną rozbudową Zakładów w Sępolnie kosztem 400 mln zł. wg ówczesnych cen.	Wykorzystanie licencji wstrzymano ze względu na brak środków, które wg cen bieżących kształtują się w wysokości 1-1,2 mld zł.

Ministerstwo Górnictwa i Energetyki

Lp.	Nr i nazwa licencji Licencjobiorca, rok zakupu	Stan przygotowań do wdrożenia	Wnioski
1	2	3	4
1	Li-1132 - Silniki elektryczne do napędu pomp głębinowych do studni o średnicach odwiertów 4 i 6 cali Dolnośląskie Zakłady Wytwórcze Maszyn Elektrycznych 1975r. 1977r. STA-RITE Industries Inc. - USA	Dla wdrożenia licencji zgodnie z uchwałą Rady Ministrów nr 88/75 zakładano rozbudowę Karkonoskich Zakładów Maszyn Elektrycznych KARELMA w Piechowicach. Inwestycji nie rozpoczęto. W latach 1978-1980 podjęto szereg opracowań rodzaju studium projektowego dla uruchomienia produkcji silników do pomp głębinowych w ograniczonym zakresie ilościowym.	Przedsiębiorstwo nie ma możliwości sfinansowania wdrożenia licencji z własnych funduszy rozwojowych oraz zaciągnięcia kredytu. Adaptowano dokumentację konstrukcyjną i technologiczną, przeszkolono część personelu w zakładach STA-RITE - USA oraz zmontowano 50 szt. silników w celach szkoleniowych. Dotychczas poniesiono nakłady 2.324 tys.zł.dew.
2	Li-1191 - Produkcja autotransformatorów 500 MVA i transformatorów blokowych 426 MVA. Fabryka Transformatorów i Aparatury Trakcyjnej ELTA w Łodzi 1975r. 1977r. Mitsui and CO Ltd. Hitachi Ltd. - Japonia	Zadanie nie zostało zrealizowane. Główną przyczyną było nie uzyskanie środków inwestycyjnych: - import inwestycyjny z II obszaru - 3,3 mln zł.dew. - import surowcowo-kooperacyjny - 8,5 mln zł.dew. - nakłady inwestycyjne krajowe - 200 mln zł.ob.	W maju 1982r. Ministerstwo Górnictwa i Energetyki podjęło decyzję w sprawie zakupu urządzeń do uruchomienia produkcji transformatorów blokowych 426 MVA na na 400 kV oraz autotransformatorów 500 MVA na 400 kV z inwestycji centralnych.

./.

1	2	3	4
		Zadanie inwestycyjne pt.Zakład Wielkich Transformatorów ujęte było w uchwale nr 204/75 Rady Ministrów. Inwestycja w tym zakresie nie została wprowadzona do planu inwestycyjnego.	Nakłady związane z modernizacją FTiAT "ELTA" wyniosą ok.250 mln zł. Przygotowanie Zakładu do produkcji nastąpi w latach 1982-1983. Produkcja zostanie podjęta od 1984r. Transformatory wykonane będą o własną dokumentację przy wykorzystaniu maksymalnym materiałów krajowych.
3	Li-1070 - Młyny na węgiel brunatny o wydajności 120 t/H typ 235.45 Kombinat Produkcji Kotłów i Urządzeń Kotłowych RAFAKO 1972r. **1974r.** **Energie Verfahrenstechnik GmbH/EVT/ - RFN**	Licencja została wdrożona, oprócz młyna typ 230.45 do przemiału węgla brunatnego.	Inwestycja jest kontynuowana z kredytu NBP zaciągniętego przez przedsiębiorstwo. Zakończenie budowy przewidywane jest w 1983r.

Załącznik 3

Duże przedsięwzięcia inwestycyjne

Lp.	Nr licencji	Nazwa przedsięwzięcia inwestycyjnego - tematy licencji	Łączne nakłady poniesione do 30.06.80 r. w mln zł ob.		Łączne nakłady dewizowe poniesione do 30.06.80 r. w mln zł dew.		Łączne nakłady potrzebne do zagospodarowania licencji w mln zł ob.		Łączne nakłady dewizowe do zagospodarowania licencji w mln zł dew.	
			Ogółem	w tym nakłady inwestycyjne krajowe	Ogółem	w tym II obszar płatniczy	Ogółem	w tym nakłady inwestycyjne krajowe	Ogółem	w tym II obszar
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	Li-1342 Li-1343	Zakłady kineskopowe Unitra-Polcolor - Kineskopy kolorowe PIL Komplety szklane do prod. kineskopów kolorowych	8310,0	561,4	409,7	409,7	639,8	581,7	14,2	10,8
2	Li-957	Fabryka Materiałów i Wyrobów Sciernych "KORUND" w Kole Budowa fabryki ściernic ceramicznych	2925,5	837,0	133,9	130,2	/inwestycja zakończona/			
3		Kompleks Zakładów dla produkcji samochodów ciężarowych dużej ładowności "STEYER"								
	Li-1181	Samochody ciężarowe dużej ładowności oraz silniki do tych pojazdów i maszyn budowlanych	756,8	286,9	36,0	34,4	6267,5	3426,1	227,8	187,8
4		Jelczańskie Zakłady Samochodowe "Jelcz"								
	Li-540	Produkcja autobusu "Berliet"	4889,4	2989,4	132,3	118,8	332,9	190,5	10,1	9,2
	Li-867	Przekładnia kierownicza ze wspomaganiem hydraulicznym do autobusów BERLIET i SANOK oraz do samochodów średniej i dużej ładowności STAR i JELCZ	595,6	218,6	28,2	27,1	-	-	-	-
	Li-986	Zamki Klap bocznych typu 114 BE firmy YVEL dla autobusu PR 100-BERLIET	0,1	-	-	-	-	-	-	-
	Li-1006	Okna autobusu BERLIET	3,3	/pozostałe ujęte w Li 540/						
	Li-1013	Skrzynia biegów 4-biegowa 2FS 495/95 dla autobusów BERLIET	196,7	52,4	4,9	4,9	-	-	-	-
	Li-1287 Li-1447 Li-1505 Li-1532	Dźwignia rozpieraków hamulcowych Sprężarka do licencyjnych ciągników rolniczych MFP Zespoły zawieszenia /poziomujące/ autobusu BERLIET PT 110 Zawór elektromagnetyczny sterowania drzwi autobusu	182,0	157,2	1,9	1,6	1081,4	436,7	44,9	38,0

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
	Li-1146	Zespoły pneumatyki hamulcowej dla samochodu JELCZ-STEYR oraz autobusu BERLIET	7,7	brak	0,6	0,6	/nakłady ujęte w licencji nr Li-1144			
5	Li-1506	Fabryka Samochodów Rolniczych - Poznań Modernizacja samochodu osobowo-towarowego "Tarpan"	704,0	356,0	24,0	24,0	3402,5	1539,4	68,8	68,8
6	Li - 916 Li-90916	Samochód małolitrażowy FIAT 126p	18047,0	9738,1	566,7	532,7	/inwestycja zakończona/			
7		Mazowieckie Zakłady Rafineryjno-Petrochemiczne "Płock"								
	Li-537	Alkilacja izobutanu olefinami	439,5	412,2	17,7	17,7	/inwestycja zakończona/			
	Li-917	Proces fluidalnego krakingu katalitycznego	2284,0	1496,0	81,0	brak danych	/inwestycja zakończona/			
	Li-1510	Produkcja tlenku etylenu i glikoli etylenowych	2167,0	238,0	128,6	128,6	1177,8	1177,8	17,8	-
	Li-1047	Instalacja pirolizy i rozdzielania płynów pirolitycznych							Instalacja pracuje w 60% wydajności z powodu braku odbioru etylenu przez Zakł.Azotowe "Włocławek"-w budowie oraz braku magazynu kompensacyjnego w urobiskach rolnych w Lubieniu Kujawskim	
	Li-1048	Instalacja uwodorniania benzyny	5658,8	3184,3	165,0	165,0	90,7	90,7		
	Li-308A	Instalacja dealkilacji grotomatów								
	Li-172B	Instalacja ekstrakcji buladienu								
	Li-1218	Proces polietylenu wysokociśnieniowego	4032,8	608,8	261,7	261,7	/inwestycja zakończona/			
8		Gdańskie Zakłady Rafineryjne - Gdańsk								
	Li-629	Słodzenie nafty "Merox"	12230,0	8201,0	280,5	271,9	89,0	89,0	/inwestycja zakończona/	
	Li-918	Hydrorafinacja lekkich destylatów					/nakłady przewidziane na budownictwo mieszkaniowe i socjalne/			
	Li-919	Ferrofining								
	Li-920	Odparafinowanie rozpuszczalnikowe								
	Li-90920	Ekstrakcja furfurolem								
9		Zakłady Azotowe "Włocławek"								
	Li-1198	Wytwórnia rozpuszczalników	7440,0	1444,8	444,9	444,9	1425,6	614,0	62,2	62,2
	Li-1199	Wytwórnia chlorku winylu								
	Li-1201	Wytwórnia polichlorku winylu	7583,4	1028,3	482,5	482,5	1494,4	1305,7	12,8	12,8
	Li-1200	Wytwórnia chlorku i ługu sodowego	8963,4	2267,9	513,3	513,3	105,5	-	-	-
10		Pilskie Zakłady Włókien Chemicznych "Chemitex" w Pile								
		Wytwórnia ciętego włókna poliestrowego	1135,7	795,7	37,0	37,0	/inwestycja wstrzymana/			

./.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
11	Li-1329	Kompleks nawozowy A-F w Policach	8400,0	716,5	361,5	358,3	8926,7	40395,0	328,9	328,9
12		Zakłady Azotowe "Kędzierzyn"								
	Li-1524	Instalacja alkoholi "Oxo"	1059,5	-	78,1	78,1	4459,2	2955,8	123,6	116,3
13		Zakłady Mechaniczne "Ursus"								
	Li-1118	Kompleksowa licencja na ciągniki rolnicze MFP	30010,0	11726,3	941,9	851,8	52000,0 x 17685,0	6279,0	241,1	212,0
	Li-1444	Zespoły pneumatyki hamulcowej do ciągnika rolniczego MFP	2,6	brak	0,2	0,2	1448,9	1071,1	46,5	46,5
	Li-1460	Alternatory do MFP i do Fiata 126 p	112,2	-	6,1	5,7	787,8	/wstrzymano inwestycje/		
	Li-1180	Silnik wysokoprężny 6-cylindrowy PERKINS	411,0	183,1	17,5	17,5	3400,0	-	-	-
	Li-1118	Rotacyjna pompa wtryskowa	1534,0	751,0	45,2	40,9	768,0	516,8	44,0	14,2
			130091,0	48247,9	5200,9	4960,1	53583,3 78971,0 x	24313,8	1242,7	1107,5

x/ Według ustaleń Zespołu nr 16 dla zakończenia zadania inwestycyjnego ciągników rolniczych MFP potrzeba 52 mld zł. według danych ZPC Ursus wymagane nakłady wyniosą 17,7 mld złotych.

Załącznik nr 4

Ważniejsze prace w dziedzinie upowszechniania i udoskonalania licencji.

Lp.	RESORT PRZEDMIOT LICENCJI	UPOWSZECHNIENIE	UDOSKONALENIE
1	2	3	4
	MINISTERSTWO BUDOWNICTWA I PRZEMYSŁU MATERIAŁÓW BUDOWLANYCH		
1	Szalunki inwentaryzowane "ACROW"		Opracowanie i wdrożenie własnej technologi
2	Wibratory pogrążalne i przyczepne		Zmodernizowano silnik napędowy wibratora pogrążalnego
	MINISTERSTWO GÓRNICTWA I ENERGETYKI		
3	Metanomierz miniaturowy typ VM-1		Opracowano własne oryginalne komory spalania i cyfrowy odczyt
4	Centrale metanometryczne CTT63/40u		Opracowano nową udoskonaloną centralę metanometryczną CMM-20 /modułowa/ i CMC /cyfrowa/.
5	Jednoszynowa kolejka podwieszona		Zwiększenie udźwigu z 50000 do 80000 kN, opracowanie wózków hamulcowych wraz z napędem hydraulicznym
6	Ładowarka do podbiórki spągu typ GSR III Hy-TR-E		Wprowadzono moduły hydrauliczne w miejsce pneumatycznych eliminując energię konieczną do sprężenia powietrza
7	Wyłączniki maloolejowe średnich napięć SCJ4		Opracowanie i wdrożenie rozwiązań usprawniających produkcję np. technologii odlewów z miedzi chromowej, rur ze szkła epoksydowego.
	MINISTERSTWO HUTNICTWA I PRZEMYSŁU MASZYNOWEGO		
8	Technologia produkcji blach "Trafo"	Wykorzystując doświadczenia przy produkcji licencyjnej opracowano technologię i uruchomiono produkcję blach prądnicowych.	Prace własne pozwoliły zwiększyć udział blach w gatunkach ET-6 i lepszych z 85% do 95,7% niż to zakładano w licencji.
9	Produkcja płytek wieloostrzowych z węglików spiekanych		Opracowano i uruchomiono 70 nowych wyrobów w stosunku do 178 pozyskanych w drodze licencji. Wdrożono własną technologię pokrywania płytek związkami tytanu. Rozwiązanie opatentowane w 12 krajach.
10	Technologia przetopu niskosiarczkowych koncentratów rud miedzi na miedź czarną		Zwiększenie żywotności pieca i współpracujących urządzeń. Zwiększenie odmineralizowania żużla. Modernizacja kotła.

1	2	3	4
11	Produkcja konwertorów do świeżenia kamienia		W oparciu o licencyjny konwertor 30 ton wybudowano jednostki o pojemności 80 ton.
12	Technologia produkcji aluminium metodą Pechiney		Modernizacja elektrolizerów celem zwiększenia natężenia prądu do 104 KA i osiągnięcie produkcji około 1000 t/rok.
13	Samochód osobowy Fiat 125p		Opracowanie wersji samochodu: Fiat 125p combi, " sanitarka, " z prawą kierownicą, " taxi, " berolina, " dla straży pożarnej, " pick-up, " zunifikowanego z Polonezem i pick-up. Opracowanie technologii gruntowania natryskowego nadwozia nie wymagającego szlifowania. Opracowanie technik konserwacji przestrzeni zamkniętych i półotwartych dla nadwozi. Poprawa odporności korozyjnej części samochodowych przez wprowadzenie technologii chromowania mikroporowatego.
14	Autobus Berliet		Opracowano: - eksportowe modyfikacje autobusu, - trolejbusy /prototyp/, - autobusy w wersji socjalnej i lokalnej
15	Samochód osobowy Fiat 126p		Opracowano odmianę samochodu: - standard, - komfort, - inwalidzki I i II - special, - silnik o zwiększonej mocy 650 cm^3, - wzmocnienie zawieszenia kół tylnych, - układ hamulcowy bębnowo-tarczowy.
16	Prasa wysokiego stopnia zgniotu		Opracowano nową konstrukcję prasy typ Z-225 o podniesionej wydajności o około 25%.
17	Kombajn jednorzędowy do zbioru buraków cukrowych		Opracowano nową konstrukcję kombajnu dwurzędowego.
18	Rotacyjna kosiarka dwuwirnikowa zawieszona		Opracowano nową konstrukcję kosiarki trzywirnikowej - zwiększenie wydajności o 35%.

1	2	3	4
19	Produkcja konwertorów		Opracowanie nowej konstrukcji wyrobów zgodnie z aktualnymi wymogami odbiorców.
20	Prawo do produkowania średniobieżnych silników okrętowych SEMT-PIELSTICK		Opracowano odmiany: - rzędową 6 i 8 cylindrową, - widlastą 12,16 i 18 cylindrową
21	Żuraw teleskopowy	Opracowano: - podwozie PS-302 - podwozie PS-303 - żuraw Hydros T 251/T 352 - żuraw Hydros T 351	Udoskonalono dokumentację konstrukcyjno-technologiczną żurawia STAWO-30.
22	Koparki hydrauliczne gąsiennicowe	Wykorzystanie rozwiązań licencyjnych do prototypowych koparek krajowych K-616 i K-406 B	
23	Mosty napędowe		Opracowano: - mechanizm przekładni ślimakowej dźwigni sterującej hamulca, patent PRL 95966, - mocowanie koła koronowego, w przekładni planetarnej, patent PRL 183626 - udoskonalono konstrukcję kosza mechanizmu różnicowego.
24	Zespoły znormalizowane obrabiarek, zespołów i linii obrabiarkowych.	Rozwiązanie licencyjne upowszechniono w 11 zakładach produkcyjnych.	Udoskonalono 20 typów zespołów obrabiarkowych.
25	Produkcja, użytkowanie i sprzedaż automatów wielowrzecionowych typu AS-25, AS-48, AS-67 oraz automatów uchwytowych ASH-160.	Smarowanie dozujące. Hartowanie płomieniowe w atmosferach regulowanych. Ustawienie narzędzi poza obrabiarkę na specjalnych przyrządach ustawczych.	Rozwój w zakresie wyposażenia automatów: - automatyczne urządzenia magazynowe z podajnikiem, - ślimakowy transporter wiórów z sygnalizacją przeciążenia, - opracowanie i wykonanie prototypu automatu 6-wrzecionowego o max.średnicy mocowania w uchwycie 170 mm. typ ASK-19D
26	Ściernice ceramiczne		Opracowano 220 nowych typów ściernic dla przemysłu maszynowego.
27	Silniki małej mocy.		Udoskonalono konstrukcję 6 typów silników.
28	Maszyny do szycia SINGER	Zastosowano niektóre rozwiązania konstrukcyjne i technologiczne przy produkcji maszyny do szycia "Łucznik"	Opracowano 35 maszyn /automatów/ i dwa urządzenia kontrolno-pomiarowe i usprawniające zasadniczo proces produkcji.
29	Elektronarzędzia "BOSCH"	Uruchomiono produkcję wiertarki PRCA 6 II S stojaka PRXa 1B na bazie elementów i zespołów wyrobu licencyjnego. Upowszechniono 9 technologii licencyjnych z zakresu: - obróbki uzębień, - szlifowania profilów, - obróbki otoczek kół,	Uruchomiono produkcję narzędzi roboczych i 14 nasadek współpracujących z wiertarką. Uruchomiono produkcję 3 zestawów narzędzi: - polerskiego, - stolarskiego, - rzemieślniczego.

62

125

1	2	3	4
		- dokładnego wytaczania otworów, - wykonawstwa wirników i stojaków wiertarki, - wciskania detali na zimno, - wprowadzenia montażu liniowego, - odlewnia precyzyjnego elementów ze staliwa. Upowszechniono organizacyjne metody MTM do opracowania organizacji stanowisk roboczych.	
30	Rezonatory, filtry, generatory kwarcowe		Prace nad zastosowaniem kwarcu krajowego. Opracowano i wdrożono do produkcji własnej szereg rozwiązań np.rezonatory kwarcowe i generatory typu $TCXO_3$, GKKT-2.
31	Produkcja układów scalonych cyfrowych i liniowych.		Opracowano i wdrożono do produkcji 62 typy układów jako rozwiązania postlicencyjne. Zmodyfikowano procesy technologiczne.
32	Magnetofony kasetowe i radiomagnetofony.		Opracowano i wdrożono 5 wyrobów postlicencyjnych. W opracowaniu są dalsze 3 typy.
33	Kondensatory ceramiczne.	Zastosowano technologię licencyjną do produkcji innych typów dielektryków ceramicznych.	Opracowano urządzenie technologiczne dla kondensatorów monolitycznych, foliowych i płytkowych.
34	Technologia produkcji obiektywów mikroskopowych		Opracowano i wdrożono konstrukcje 5 nowych obiektywów mikroskopowych /rozwiązanie postlicencyjne/.
35	Przetworniki i głośniki		Opracowano nową rodzinę zestawów głośnikowych. Wdrożono 43 wyroby postlicencyjne. Udoskonalono konstrukcję i technologię produkcji głośników umożliwiając rozwój sprzętu stereofonicznego.
	MINISTERSTWO PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO I LEKKIEGO.		
36	Suche odpylanie gazów pokarbidowych		Opracowano sposób wytwarzania nawozu wapniowo-magnezowo-potasowego i urządzenia do jego produkcji. Patent PRL.
37	Polistyren wysokoudarowy.		Opracowano sposób wytwarzania polifosforanu wapnia jako środka stabilizującego układy polimeryzujące. Patent PRL.

1	2	3	4
38	Włókno wiskozowe.		Celulozę importowaną zastąpiono w 80% krajową. Zintensyfikowano proces wytwarzania o 700 t/r.
39	Urządzenia i technologia produkcji jedwabiu karbikowanego do dywanów.		Zastosowanie 3 krajowych koncentratów barwników /eliminacja importu/. Zintensyfikowanie produkcji o 500 t/r.
40	Opony radialne.	Zastosowano technologię licencyjną do produkcji pozostałych asortymentów opon.	Udoskonalono pracę urządzeń prasy NAF-40,5 oraz maszyny do konfekcjonowania R-1.
41	Polietylen wysokociśnieniowy	Wykorzystanie doświadczeń przy budowie "Polietylenu II"	
42	Wykładziny podłogowe		Wprowadzono nowe receptury. Opracowano nowy rodzaj wykładziny piankowej.
43	Przewody wentylacyjne z PCV		Rozszerzono asortyment o przewody dla górnictwa.
44	Produkcja urządzeń klimatyzacyjnych.		Opracowano dokumentację nowego typoszeregu central klimatyzacyjnych typu CM.
	MINISTERSTWO ŁĄCZNOŚCI		
45	Centrala telefoniczna PENTACONTA Telkom-ZWUT	Zastosowanie technologii licencyjnej do produkcji nielicencyjnej. Rozszerzenie asortymentu produkcji central miejskich i dla resortów.	Opracowanie i wdrożenie do produkcji 24 wyrobów, np. urządzenia do automatycznego badania łącz central międzymiastowych, generacyjne urządzenia sygnałowe, urządzenia do badań liczników abonenckich, elektroniczne przekaźniki pięciokrotne.
46	Elektroniczne centrale telefoniczne E-10	Zastosowano technologię licencyjną do własnej produkcji oraz zakładów Zjednoczenia TELKOM. Opracowanie w oparciu o elementy E-10 centrali abonenckiej 200 NN, rozszerzenie techniki pomiarowej na inne wyroby nielicencyjne z zakresu transmisji danych oraz PCM.	Rozszerzenie asortymentu wyrobów licencyjnych /nowe typy central i urządzeń/.
	MINISTERSTWO KOMUNIKACJI		
47	Kolejowe urządzenia zabezpieczenia ruchu.	Upowszechniono: - uproszczone moduły dla zblokowanego systemu urządzeń, - system urządzeń stacyjnych na małych stacjach i posterunkach odgałęźnych.	Poprawiono układ świateł semafora /odporny na zwarcia w przewodach kablowych/. Zmieniono układ sygnału zastępczego poprawiając bezpieczeństwo.

1	2	3	4
		- system samoczynnej sygnalizacji przejazdowej, - system nastawiania zwrotnic dla górek rozrządowych.	
48	Elektryczny napęd rogatkowy JEGD-50	Rozszerzenie stosowania napędu do produkcji w innych przemysłach.	Uruchomienie produkcji napędów z silnikiem na prąd przemienny.

147

Wykaz nr 1

WYKAZ WAŻNIEJSZYCH LICENCJI WDROŻONYCH DO PRODUKCJI W LATACH 1971-1980

MINISTERSTWO HUTNICTWA I PRZEMYSŁU MASZYNOWEGO - przemysł elektromaszynowy.

Lp.	Nr licencji	Licencjobiorca Przedmiot licencji	Wartość całkowita licencji	Wydatki dewizowe na import inwestyc.	Krajowe nakłady inwestycyjne	Daty: zawarcie kontraktu	Daty: wygaśnięcie kontraktu	Daty: osiągnięcie zdolności	Licencjodawca - firma, kraj Uwagi o licencji i jej wdrożeniu
			mln zł dew.	mln zł dew.	mln zł.	m-c, rok	m-c, rok	rok	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	Li - 916	F-ka Samochodów Małolitrażowych - Bielsko Biała Samochód małolitrażowy Fiat 126p	39,4	521,9	10042,5	03.72	12.80	1979	Fiat - Włochy Licencja uzasadniona. Rozwój produkcji dla kraju i eksport. Wymagana jest wymiana parku maszynowego. Grupa A-2
2	Li-116/ 937	F-ka Samochodów Osobowych - Warszawa Fiat 125p kontrakt podstawowy i I etap modernizacji	1,3	224,3	4448,4	12.65 12.72	12.80	1978	Fiat - Włochy Licencja uzasadniona. Zwiększenie produkcji dla kraju i eksport do poprzednio osiągniętego poziomu. Grupa B
3	Li-710	KP Huta Stalowa Wola Ciągniki gąsiennicowe	5,2	28,4	1212,1	09.72	07.90	1976	International Harvester - USA Licencja uzasadniona. Zwiększenie prod.dla kraju + eksport do II obszaru ca 80% prod.to eksport. Grupa B.
4	Li-663	Wytwórnia Filtrów PZL Sędziszów Papierowe wkłady filtrów oleju i paliwa	0,3	3,2	79,8	01.72	03.77	1975	Savara - Włochy Licencja celowa, produkcja 3-8-krotnie wyższa od zakładanej, stopień zaspokojenia potrzeb 55%. Zwiększenie produkcji. Grupa B.
5	Li-766	F-ka Elementów Obrabiarkowych Ponar - Wadowice Elementy hydrauliki obrabiarkowej	3,2	3,2	150,1	06.74	06.79	1979	Rexroth - RFN Licencja celowa, produkcja powyżej założeń, lecz zaspakaja potrzeby kraju w 30%. Zwiększenie produkcji. Grupa B.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	
6	Li-1296	Zakłady Mechaniczne Tarnów Wyposażenie specjalne do obrabiarek sterowanych numerycznie	3,1	11,3	87,2	07.76	07.86	1980	Gildemeister - RFN Licencja uzasadniona, produkcja wysoko przekroczona. Grupa C
7	Li-578	F-ka Automatów Tokarskich Wrocław Produkcja i sprzedaż automatów wielowrzeciono-wych uchwytowych.	2,3	16,0	238,7	01.73	01.83	1976	Gildemeister - RFN Licencja uzasadniona, produkcja powyżej założeń, na bazie licencji własne opracowania. Grupa C
8	Li-1041	Z-dy Urządzeń Galwanicznych i Lakierniczych - Wieluń Galwanizernie i oczyszczalnie ścieków	1,9	-	-	12.73	12.83	1977	Oxy Metal Industries - Szwajcaria Licencja uzasadniona, produkcja powyżej założeń, 41% eksport, rozwój licencji. Grupa C
9	Li-1026/ 1057	CELMA - Cieszyn Z-dy Elektromaszynowe Narzędzia przenośne z napędami elektrycznymi	12,7	35,7	427,8	09.73 02.74	09.81 02.82	1978	Bosch - RFN Keich - RFN Licencja celowa, produkcja powyżej założeń lecz nie zaspakaja rosnących potrzeb - zwiększenie produkcji. Grupa B
10	Li-770	F-ka Maszyn Rolniczych Słupsk Kosiarki rotacyjne	1,8	2,6	21,8	02.74	02.84	1979	Maschinenfabrik Fahr - RFN Licencja celowa, produkcja powyżej założeń. Zwiększenie produkcji dla kraju i eksport. Grupa B
11	Li-696	F-ka Maszyn Rolniczych Wrocław Dojarki bańkowe stacjonarne do hal udojowych typu "Rybia ość" oraz wyposażenie	1,5	7,5	191,7	03.72	03.82	1980	Alfa Laval - Szwecja Licencja uzasadniona. Zwiększenie produkcji dla pokrycia potrzeb. Grupa B
12	Li-888	F-ka Maszyn i Urządzeń Pakujących - Gniezno Wirówki do mleka o wydajności 10.000 l/h typ 3191 M	0,2	-	0,9	01.75	01.85	1978	Alfa Laval - Szwecja Licencja uzasadniona. Zwiększenie produkcji. Grupa C

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
13	Li-1046	**F-ka Maszyn i Urządzeń Pakujących - Gniezno** Pakowarka do masła w kostki typ Multipach 8380B z kartoniarką 8531	0,6	-	0,07	07.76	07.83	1978	Benz und Bilgers - RFN Licencja uzasadniona. Produkcja powyżej założeń. Rozwój licencji. Grupa C
14	Li-705	F-ka Kontenerów "Unikon" Szczecin Produkcja kontenerów 20 i 40	2,3	3,4	133,8	06.72	02.76	1978	Containentechnik - RFN Licencja uzasadniona. Produkcja powyżej założeń, 40% eksport. Grupa C.
15	Li_554	Z-dy Elektronowe "Lamina" Piaseczno Diody mocy i tyrystory	21,0	15,3	100,5	04.74	03.79	1977	Westinghouse - RFN Licencja uzasadniona, produkcja powyżej założeń lecz nie zaspakaja potrzeb. Grupa B
16	Li-1206	Naukowo-Produkcyjne Centrum Półprzewodników Cemi - W-wa Układy scalone	6,6	21,1	384,0	07.75	07.78	1978	Thomson CSF - Francja Licencja uzasadniona. Zwiększenie produkcji dla zabezpieczenia potrzeb. Grupa B
17	Li-592	Z-dy Wytwórcze Przyrządów Pomiarowych i Systemów Minikomputerowych - W-wa Pamięć dyskowa	1,9	2,5	54,7	11.73	12.78	1976	Control Data Company - USA Licencja uzasadniona. Produkcja powyżej założeń /400%/. Rozwój licencji. Grupa C
18	Li-741	Z-dy Mechaniczno-Precyzyjne MERA - Błonie Drukarka znakowo-mozaikowa DZ-180	7,0	2,7	3,1	06.73	05.78	1976	Logabax - Francja Licencja uzasadniona. Produkcja powyżej założeń - 73%, eksport do I i II obszaru.Rozwój licencji. Grupa C
19	Li-1040	Z-dy Radiowe im.Kasprzaka Warszawa Uruchomienie produkcji magnetofonów i radiomagnetofonów	5,8	35,0	549,1	1973 1980	1981 1984	1978 1981	Grundig Werke - RFN Licencja uzasadniona. Produkcja powyżej założeń, eksport. Grupa C
20	Li-997	Naukowo-Produkcyjne Centrum Półprzewodników - Warszawa Uruchomienie produkcji wybranych układów scalonych cyfrowych i liniowych.	8,4	19,2	285,6	03.72	07.77	1975	Thomson CSF - Francja Licencja uzasadniona. Produkcja powyżej założeń, eksport. Grupa C

Oznaczenia grup: A - do stymulacji ekonomicznej
B - nadzór wykorzystania - MHiPM
C - nadzór wykorzystania - licencjobiorca.

Wykaz nr 1

WYKAZ WAŻNIEJSZYCH LICENCJI WDROŻONYCH DO PRODUKCJI W LATACH 1971-1980

MINISTERSTWO HUTNICTWA i PRZEMYSŁU MASZYNOWEGO - przemysł hutniczy

Lp	Nr licencji	Licencjobiorca przedmiot licencji	Wartość całkowita licencji	Wydatki dewizowe na import inwestyc.	Krajowe nakłady inwestyc.	Daty: zakontraktowania	Daty: wygaśnięcia kontraktu	Daty: osiągnięcia zdolności	Licencjodawca Uwagi o licencji i jej wdrożeniu
			mln zł dew.	mln zł dew.	mln zł.	m-c,rok	m-c,rok	rok	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	Li-627	Komb.Metal.Huty im.Lenina Technologia produkcji blachy transformatorowej	14,0	148,2	2346	08.71	08.80	1978	Pittsburg - USA Zakup i wdrożenie licencji umożliwiło pełne pokrycie zapotrzeb.przem.na blachę "trafo" i jednocześnie przyczyniło się do wdrożenia i opanowania własnej technologii na prod.blachy prądnicowej.
2	Li-962	Huta Baildon Produkcja płytek wieloostrzowych z węglików spiekanych	7,4	26,0	297	02.73	01.81	1976	Fagersta-Seco - Szwecja Zakup pozwolił uruchomić produkcję wieloostrzowych płytek które są elementami nowoczesnych narzędzi. Planowaną zdolność produkcyjną 15 mln szt.przekroczono. Dobra jakość wyrobów umożliwiła ich eksport.
3	Li-991	Huta im.E.Cedlera System chłodzenia "Stelmora" walcówki stalowej.	0,4	66,5	1240	10.71	10.83	1975	Massachusetts - USA Zakup celowy - walcówka uzyskuje ciągłość struktury a tym samym i stałość własności. Dzięki licencji wzrósł eksport walcówki.
4	Li-1008	Częstochowskie Zakłady Materiałów Ogniotrwałych Betony ogniotrwałe	0,7	0,5	500	04.75	03.82		Inwestycje w Zakładach Częstochowskich wstrzymano. Brak środków. Na podstawie danych licencyjnych i własnych badań uruchomiono produkcję betonów w starych zakładach osiągając produkcję 50 tys.ton betonów rocznie.
5	Li-1023	Huta Batory Produkcja prętów stalowych na wiertła górnicze	5,8	14,4	204	03.73	03.78	1979	Fagersta AB - Szwecja Licencja była częścią kompleksowego zakupu wiedzy technicznej dotyczącej produkcji wierteł górniczych. Produkcja antyimportowa. Zakup celowy.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
6	Li-1074	Zakład Urządzeń Hutniczych "Kęty" Technologia produkcji mieszanek gumowych i wyrobów gumowych o wysokiej odporności na ścieranie	0,8	1,0	2	05.74	05.84	1975	Skega AB - Szwecja Wysoka jakość produkowanych mieszanek zwiększyła blisko trzykrotnie trwałość elementów maszyn flotacyjnych. Aktualnie rozważa się możliwość podjęcia produkcji: wykładzin kulowych i cylpepsowych stosowanych w przemyśle górniczym. metali nieżelaznych.
7	Li-1090	Komb.Metalurgiczny H.Katowice Piece szybowe do wypalania wapna.	1,2	3,1	505	05.74	05.77	1976	Maerz-Ofenban - Szwajcaria Osiągnięto bardzo wysoki poziom produkcji pokrywającej zapotrzebowanie stalowni dla której piece pracują.
8	Li-1144	Huta Miedzi "Głogów" Piec anodowy obrotowy Q=250 ton	0,5	0,3	50	04.75	12.85		Maerz - Szwajcaria Piec charakteryzuje się nowoczesnym rozwiązaniem konstrukcyjnym i technologicznym sprawdzając się w eksploatacji. Poziom produkcji uwarunkowany jest zdolnością pieca zawiesinowego /licencja 5.14./Li-979/
9	Li-411	Produkcja konwertorów	0,8	-	-	03.72	12.82	1975	Metalurgie Hobken Overpelt SA-Belgia Zakupiona licencja spełniła wymagania technologiczno-techniczne. Uzyskane doświadczenia wykorzystano przy budowie pieców o większej pojemności. Nowa wersja pieców stała się przedmiotem eksportu do Brazylii.
10	Li-90411	Licencja na stosowanie ulepszenia wprowadzonego do pieców obrotowych lub podobnych	0,4	-	-	-	03.82	1975	
10	Li-979	Technologia przetopu niskosiarczkowych koncentratów rud miedzi na miedź czarną	8,3	149,3	8735	10.73	12.85	1981	Outokumpu oy - Finlandia Metoda jest korzystna pod względem ekonomicznym i nowoczesna technicznie Stwarza również mniejsze zagrożenie dla środowiska naturalnego. Finalny produkt odpowiada obowiązującym normom. Jednakże występują dość poważne trudności eksploatacyjne, które uniemożliwiają osiągnięcie planowanej zdolności produkcyjnej Podjęte zostały działania zmierzające do osiągnięcia założonej zdolności produkcyjnej tej instalacji.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
11	Li90074	Huta Cynku "Miasteczko Śląskie" drugi piec szybowy do produkcji cynku i ołowiu	6,8	67,8	3	12.74	12.81	1978	Metal Development Company - Anglia Dobór technologii prawidłowy bo wynikał z posiadanych do eksploatacji surowców krajowych oraz doświadczenia uzyskanego na pierwszym obiekcie pieca szybowego.
12	Li1131	Zakłady Metali Lekkich "Kęty" Technologia wytwarzania narzędzi prasowniczych do wyciskania Al i stopów aluminiowych	0,5	2,9	5	12.74	12.77	1975	LMW-Reinshofen Berndorf - Austria Uruchomienie produkcji wg licencji pozwoliło na wyprodukowanie wysoko jakościowych półwyrobów z AL i jego stopów na potrzeby kraju.
13	Li1125	Huta Miedzi "Cedyna" Prawo budowy i eksploatacji systemu "Asorco"	3,8	37,6	1103	01.75	12.83	1980	Asarco - USA Zakupiona licencja prezentuje nowoczesną metodę otrzymywania walcówki o wysokiej jakości drogą ciągłego odlewania. Aktualnie zakupiono licencję na system "Contirol" która stanowi następną po piecu "Asorco" fazę produkcji walcówki
14	Li1140	Zakłady Mechaniczne "Legmet" Dołowe wozy dostawcze dla kopalni rud miedzi	-	-	3190	03.74	12.85	1975	Joy Volle-Gozet SA - Francja Maszyny o wysokim standardzie światowym stały się podstawowymi środkami transportu urobku bezpośrednio ze ścian wydobywczych. Produkcja wymaga kooperacyjnego importu /aktualnie 50%/ Przewiduje się że do 1983r. udział importu ograniczony zostanie do 37%.
15	Li1386	Układy hamulcowe do maszyn budowlanych i kopalnianych	7,4	11,4	28	12.76	12.88	1981	BG.Goodrich - USA Licencja stanowi nowoczesne rozwiązanie konstrukcyjne szczególnie w powiązaniu z mostami napędowymi firmy Clark.
16	Li1485	Instytut Metali Nieżelaznych Know-how na produkcję materiałów stykowych na bazie srebra	2,2	13,2	92	12.78	12.83	1981	Chugai - Japonia Produkcja wybitnie antyimportowa. Jakość jej osiągnęła poziom światowy.

Wykaz nr 1

WYKAZ WAŻNIEJSZYCH LICENCJI WDROŻONYCH DO PRODUKCJI W LATACH 1971-1980

MINISTERSTWO PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO i LEKKIEGO

Lp.	Nr licencji	Licencjobiorca Przedmiot licencji	Wartość całkowita licencji	Wydatki dewizowe na import inwestyc.	Krajowe nakłady inwestycyjne	Daty: zakontraktowania	wygaśnięcia kontraktu	osiągnięcia zdolności	Licencjodawca Uwagi o licencji i jej wdrożeniu
			mln zł dew.	mln zł dew.	mln zł.	m-c, rok	m-c, rok	rok	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	Li-1425	Lubelskie Zakłady Farmaceutyczne "Polfa" Know-how na produkcję dializatorów zwojowych Vita-2 wraz z przewodami tętniczymi i żylnymi	-	1,4	1,76	06.77	06.82	1982	Bellco Sp.Mirandola - Włochy Zakup licencji celowy. Dializatory - wyrób ratujący życie ludzkie. Docelowa zdolność 50 tys.szt.dializatorów będzie osiągnięta pod warunkiem zabezpieczenia dewiz na import surowców.
2	Li90318	Dębickie Zakł.Opon Samochodowych Opony radialne osobowe	6,8	60	1209,4	1973	08.86	04.77	Uniroyal SA - Francja Zakup celowy. Umożliwił zwiększenie produkcji opon do samochodów osobowych ponad zapotrzebowanie krajowe o jakości spełniającej wymagania zagranicznych homologacji oraz o trwałości lepszej od rozwiązań krajowych.
3	Li-1052	NZPO "Rokita" - Brzeg Dolny Chlor met.elektrolizy	3,2	196	471,9	10.74	10.82	1977	Friedrich Uhde GMBiT - RFN Zakup licencji uzasadniony. W oparciu o nią wybudowaną nową wytwórnię chloru o najnowocześniejszej technologii i b. wys.stopniu automatyzacji. Zd.produkcyjną osiągnięto po 5 miesiącach od uruchomienia produkcji. W ciągu 3 lat spłacono 80% wydatków dewizowych.
4	Li-740	ZWCh "Chemitex-Stilon" Gorzów Wlkp. Jedwab poliamidowy włókienniczy	2,7	88,6	2635158	12.71	10.78	I etap 02.75 II etap 06.76	Mitsui Co Ltd. - Japonia Zakup uzasadniony. Produkcja antyimportowa przeznaczona dla producentów wyrobów finalnych zaopatrujących kraj i eksport do II strefy płatniczej. Produkcja od 1978r. przekracza nawet produkcję docelową.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
5	Li-1225	ZWCh "Chemitex-Elana" Toruń Włókno poliestrowe wysokowytrzymałe	0,118	4,8	25,5	07.73	07.83	03.75	Toycbo - Japonia Cel zakupu uzasadniony potrzebami przemysłu bawełnianego na przędzę do produkcji nici i tkanin elano-bawełnianych. Zdolność produkcyjna wykorzystana przeciętnie w 90% z uwagi na przestoje z braku importowanych części zamiennych. Jakość produkcji dobra.
6	Li-1218	MZRiP - Płock Polietylen met.wysokociśnieniową	11,2	250,3	4032,8	01.75	1990	I kw. 1979	ATO-Chemie - Francja Zakup uzasadniony. Inwestycja podjęta na warunkach kompleksowej dostawy obiektu na zasadzie samospłaty produktami. Pozwoliła na uruchomienie polietylenu granulowanego do wytwarzania worków, folii, rur itp. na potrzeby krajowe i eksport do II obszaru płatniczego.
7	Li-520	ZCh."Police" Biel tytanowa	11,7	73,1	1786	02.73	IV kw. 1981	05.79	Kronos-Titan - RFN Zakup celowy. Technologia gwarantuje uzyskanie produktu na poziomie. 80% p.z.p.
8	Li-898	ZA Puławy Proces technologiczny produkcji kaprolaktamu	4,98	62,5	1238	09.72	09.84	01.78	Inventa AG - Szwajcaria Zakup celowy obejmuje część linii technologicznej umożliwiającej wykorzystanie polskiej metody otrzymania cykloheksanonu. Instalacja wymaga doskonalenia dla osiągnięcia p.z.p., co związane jest z zabezpieczeniem przydziału środków dewizowych na zakup części zamiennych.
9	Li-280	ZA Puławy Produkcja melaminy	7,0	131,5	333,5	12.74	12.84	03.77	Chemie Linz AG - Austria /Voest Alpine - dostawca/ Zakupiona licencja odpowiada poziomowi światowemu. Nietrwałość urządzeń uniemożliwiła ciągłą produkcję i osiągnięcie p.z.p. Prace postlicencyjne zlecone INS mają na celu osiągnięcie p.z.p.
10	Li-1059	MZRiP - Płock Polipropylen II	2,7	33,8	1020	09.73	01.81	II kw. 1977	Mitsui Shipbuilding a Eng. - Japonia Licencja stanowi rowzinięcie kontraktu podpisanego z f-mą Mitsui na PPI w 1970r Główny cel to zagospodarowanie propylenu z krakingu katalitycznego II, zaspokojenie potrzeb krajowych w polipropylen i eksport nadwyżek 5 gat.polipropylenu produkowanego wg licencji.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
11	Li-1088 estrow	ZWCh "Chemitex-Elana" Toruń Instalacja włókien poliestrowych /intensyfikacja/	5,9	278,2	5,3	06.74	06.84	IV kw. 1976	Toyobo - Japonia Zakup celowy, pozwolił na nowoczesne rozwiązania technologiczne /met.szybkiego przędzenia/. Nie uzyskano p.z.p. ze względu na szybkie zużywanie części zamiennych urządzeń oraz braki surowców /glikol i p-ksylen/. Program doskonalenia licencji instnieje.
12	Li-917	MZRiP- Płock Kraking katalityczny	4,9	76,0	1496	06.72	12.91	II kw. 1977	Universal Oil Products - USA Zakup celowy i uzasadniony, zgodny z kierunkami rozwoju przemysłu rafineryjnego. Instalacja pracuje zgodnie z założeniami pod względem zdolności przerobowej dostarczając cennych produktów jak benzynę wysokooktanową, olej napędowy, oleje opałowe.
13	Li-547	NZPO - "Rokita" Brzeg Dolny Tlenek propylenu i glikole propylenowe	1,7	1,1	166,8	03.71	12.80	I kw. 1975	Petrocarbon Development Ltd - Anglia Licencja wg technologii firmy "Shell" posiada najlepsze z możliwych rozwiązania aparaturowe i parametry technologiczne. Instalacja pracuje prawidłowo i osiąga założoną zdolność produkcyjną.

Załącznik nr 2

Ministerstwo Hutnictwa
i Przemysłu Maszynowego

Wykaz licencji nie wdrożonych

Lp.	Nr i nazwa licencji Licencjobiorca Rok zakupu / planowany rok wdrożenia Licencjodawca	Stan przygotowań do wdrożenia	Wnioski	Temat ujęty w grupie
1	2	3	4	5
1	Li-1181 - Samochody dużej ładowności JZS-Jelcz FSC-Starachowice ZM "Nowotko" - Warszawa 1975r. 1981r. STEYR - Austria	Wykonano następujące prace: - pełna adaptacja licencyjna dokumentacji konstrukcyjnej, - opracowanie dokumentacji technologicznej dla obrabiarek specjalnych, - opracowanie projektowe w zakresie umożliwiającym kontynuowanie procesu inwestowania, - znaczne zaawansowanie prac B+R nad doborem zamienników krajowych nie objętych dok.licencyjną - wykonanie 20 szt. pierwszej partii silników WD815 z przeznaczeniem do prototypów samochodów i do badań - nieznaczne zaawansowanie robót budowlano-montażowych i zakupów - wyprodukowano 7610 szt.osi przednich 6,5 ton z czego wyeksportowano do firmy Steyr 6754 szt. Poniesione nakłady: - opłaty licencyjne 66,9 mln zł.dew., - koszty zagospodarowania 1.578,7 mln zł., w tym 8,1 mln zł.dew.	W obecnych warunkach kraju zakres wdrożenia licencji należy ograniczyć do uruchomienia produkcji zespołów z przeznaczeniem na eksport, głównie do licencjodawcy.	A
2	Li-1447 - Sprężarka do licencyjnych ciągników rolniczych F-ka Osprzętu Samochodowego-Łódź 1978r. 1979r. WABACO - RFN	Uruchomienie produkcji planowane jest w 1984r., po zakończeniu inwestycji w I półroczu 1983r. FOS Łódź posiada zabezpieczone środki na realizację zadania /uchwała 134/81 Rady Ministrów/ Poniesione nakłady: - opłaty licencyjne 0,2 mln zł.dew. - koszty zagospodarowania - 0,3 mln zł.	Wyrób licencyjny jest ściśle związany z rozwojem produkcji ciągników MFP. Zrealizować zadanie inwestycyjne w planowanym terminie oraz zapewnić poprzez "Ursus" zakup niezbędnego wyposażenia technologicznego dla tej produkcji.	A
3	Li-1118 - Rotacyjna pompa wtryskowa typu rozdzielaczowego dla ciągnika rolniczego Wytwórnia Sprzętu Komunikacyjnego - Poznań 1974r. 1978r. LUCAS-CAV - Anglia	W celu ograniczenia importu pomp podjęto ich montaż. Dotychczas zmontowano 6.505 szt.pomp przy udziale importu wynoszącym 46%. Zapotrzebowanie w 1982r. - 6 tys.szt., 1985r. - 60 tys. szt. Poniesione nakłady: 1.423,4 mln zł., w tym 45,6 mln zł.dew. import inwestycyjny. Stan realizacji inwestycji - 54%	Zakładowi WSK Poznań powinno się udzielić pomocy w wykonaniu opóźnionych zadań budowlano-montażowych oraz uzyskaniu środków dewizowych na zakupy maszyn.	A

./.

1	2	3	4	5
4	Li-1472 - Podłoża światłoczułe z warstwą chromową stosowane przy produkcji fotomasek układów scalonych CNPM Elektrotechnicznych - Warszawa 1978r. 1979r. Nissho-Iwai - Japonia	Wdrożenie licencji uzależnione od zakończenia robót budowlano-montażowych. Maszyny i urządzenia objęte kontraktem są u licencjobiorcy. Poniesione nakłady: - opłaty licencyjne 1,3 mln zł.dew. - koszty zagospodarowania 86,2 mln zł., w tym koszty dewizowe 5,7 mln zł.dew.	Wdrożenie licencji obniży koszty wytwarzania układów scalonych przy zachowaniu dotychczasowej ich jakości. Produkcja antyimportowa.	B
5	Li-1156 - Wyłączniki typu "Compact" Zakłady Aparatury Elektrycznej - Łódź 1975r. 1976r. Westinghouse - USA	Adaptowano dokumentację, przygotowano część narzędzi dla wykonania technologią obejściową jednej wielkości wyłącznika. Poniesione nakłady: - opłaty licencyjne 4,3 mln zł.dew. - koszty zagospodarowania 38,0 mln zł.	Pełne uruchomienie produkcji wg licencji wymagałoby uprzednio planowanego zadania inwestycyjnego. Obecnie należy kontynuować stopniowe uruchamianie produkcji wyrobów licencyjnych i sukcesywnie importować najniezbędniejsze maszyny dla tej produkcji.	B
6	Li-1483 - Dokumentacja konstrukcyjna sprzęgieł elektromagnetycznych. F-ka Urządzeń Mechanicznych Ostrzeszów 1978r./1982r. Licensintorg - ZSRR	Ze względu na nie uzyskanie /z winy licencjodawcy/ zakładanych parametrów przygotowano etapowe uruchamianie produkcji licencyjnej. Poniesione nakłady: - opłaty licencyjne 0,5 mln zł.dew. - koszty zagospodarowania 51,2 mln zł.	Kontynuować uruchamianie produkcji licencyjnej do poziomu zapewniającego pełne pokrycie potrzeb ZSRR.	B
7	Li-1533 - Oczyszczarka osiowa i filtr rotacyjny FALUBAZ - Zielona Góra 1980r. 1982r. Trützschler - RFN	Licencja wdrażana zgodnie z założeniami. Wykonano dokumentację konstrukcyjną oraz technologiczną. Przygotowano oprzyrządowanie do produkcji. Do końca 1982r. zostanie wykonana I seria 4 szt. oczyszczarek i 10 szt.filtrów. Poniesione koszty zagospodarowania - 0,5 mln zł.	Wdrożenie licencji przebiega zgodnie z założeniami przyjętymi we wniosku licencyjnym.	C
8	Li-1460 - Nowa rodzina silników benzynowych 1600-1800-2000 cm^3 FSO-Warszawa 1977r. 1981r. Fiat - Włochy	Dotychczas adaptowano dokumentację konstrukcyjną, opracowano technologię produkcji, zakupiono zestaw maszyn do obróbki kół zamachowych i kolektorów, opracowano ZTE. Poniesione nakłady: - opłaty licencyjne 40,0 mln zł.dew. - koszty zagospodarowania 217,3 mln zł.	Wobec braku środków inwestycyjnych i dewizowych na zakupy w II obszarze płatniczym oraz nie rozstrzygnięte dotychczas kierunki rozwoju przemysłu motoryzacyjnego należy odsunąć uruchomienie produkcji do rozważenia na lata 1985-1990. W FSO W-wa skoncentrować należy prace nad własnym silnikiem wysokoprężnym do samochodu "Polonez"	D
9	Li-1530 - Rozszerzenie licencji na sprzęgło samochodowe typ 215/DBR FSO Warszawa 1980r. 1982r. VERTO - Francja	Poniesione nakłady: - opłaty licencyjne 1 mln zł.dew.	Uruchomienie produkcji nie wymaga wprawdzie nakładów, lecz uzasadnione jest tylko łącznie z uruchomieniem produkcji silników 1600-1800-2000 cm^3.	D

./.

1	2	3	4	5
10	Li-1506 - Modernizacja samochodu osobowo-towarowego "TARPAN" Fabryka Samochodów Rolniczych - Poznań 1979r. 1984r. FIAT SA - Włochy	Dotychczas wykonano: - zespoły prototypów, - zaadaptowano otrzymaną partię dokumentacji, - opracowano dokumentację urządzeń lakierni, - zaawansowano prace projektowe hal i budynków pomocniczych. Poniesione nakłady: - opłaty licencyjne 49,0 mln zł.dew., - koszty zagospodarowania 453,0 mln zł.	Ze względu na niemożność poniesienia dużych nakładów na inwestycje w tym zakupy z II obszaru płatniczego należy utrzymać zawieszenie kontraktu z firmą FIAT i podjąć negocjacje w sprawie odsprzedania posiadanej części opracowania.	D
11	Li-1180 - Silnik wysokoprężny 6-cylindrowy typ 6.3544 i T6.3544 Wytwórnia Silników Wysokoprężnych - Andrychów 1975r. 1978r. Massey-Ferguson-Perkins - Anglia	Dotychczas adaptowano dokumentację konstrukcyjną na wersje wykonawcze silnika licencyjnego do zastosowań i zabudowy w polskich maszynach jak: - ciągnik ciężki C-1201 /Ursus/ - kombajn zbożowy BIZON Z-43 /FMŻ-Płock/, - samochód ciężarowy STAR 200 /FSC-Starachowice/, - ładowarka JHC typ 515 /FSC-Starachowice/, W oparciu o dokumentację konstrukcyjną wykonano silniki prototypowe, które po badaniach zostały sprzedane producentom maszyn. Poniesione nakłady: - opłaty licencyjne 6,3 mln zł.dew. - koszty zagospodarowania 207,0 mln zł.	Z powodu braku środków na inwestycje wystąpiono i uzyskano akceptację Wicepremiera o odłożeniu uruchomienia produkcji i ponownego rozpatrzenia po 1985r. Silniki Perkins T6-3544 były przewidziane do ciężkich ciągników i maszyn rolniczych. Kontynuować wykorzystanie rozwiązań konstrukcyjnych i technologii dla ulepszeń w dotychczasowej produkcji WSW Andrychów.	D
12	Li-1454 - Wskaźniki ciśnienia powietrza do licencyjnych ciągników rolniczych. Kujawska Fabryka Manometrów - Włocławek. 1978r. 1978r. SFAB VENDOME - Francja	Wykonana partia próbna nie spełnia wymagań jakościowych z powodu: - nie wywiązania się licencjodawcy z zobowiązań kontraktowych, - braku specjalistycznego wyposażenia produkcyjnego; poniesione nakłady: - opłaty licencyjne 1,8 mln zł.dew. - koszty zagospodarowania 3,6 mln zł.	Konieczne jest wyegzekwowanie zobowiązań kontraktowych licencjodawcy oraz zakup specjalistycznych urządzeń stosownie do założeń przy zakupie licencji.	A
13	Li-1437 - Kardiostymulatory implantowane. Zakłady Elektronicznej Aparatury Medycznej - Zabrze 1977r. 1978r. Vitatron Medical BV - Holandia	Licencja nie wdrożona na skutek nie wywiązania się licencjodawcy z ustalonych warunków umowy. Aktualnie PIHZ wystąpiła do Sądu Arbitrażowego kwestionując wypowiedzenie. Wdrożenie licencji uzależnione od wyników rozwiązania sporu arbitrażowego. Poniesione nakłady: - opłaty licencyjne 1,8 mln zł.dew. - koszty zagospodarowania 3,6 mln zł.	Ze względu na duże zapotrzebowanie krajowe oraz eliminację importu kadriostymulatorów należy dążyć do wyegzekwowania kontraktu i uruchomienia produkcji. Realizacja przedsięwzięcia wymaga: - zakupu wyposażenia technologicznego o wartości 1,5 mln Hlf. - zakupu komponentów - 2,0 mln Hfl.	A
14	Li-1186 - Ładowarki kołowe. FSC - Starachowice Huta Stalowa Wola 1975r. 1977r. International Harvestar CO - USA	- W FSC Starachowice zakładano produkcję ładowarek lekkich 510,515 i 520. Dokonano częściowej adaptacji dokumentacji konstrukcyjnej, opracowano dokumentację technologiczną, wykonano oprzyrządowanie dla prototypów. Wykonano 2 modele ładowarek 515. Poniesiono nakłady 70 mln zł.	Ze względu na niemożność poniesienia dużych nakładów proponuje się odłożyć wdrożenie ładowarek w FSC Starachowice po 1985r.	D

1	2	3	4	5
		- W HSW przewidywano uruchomienie produkcji grupy ładowarek ciężkich. Obecnie zaawansowano wykonanie serii próbnej ładowarek typ 560. Do chwili obecnej brak zamówień dla kraju i na eksport. Poniesiono nakłady: - opłaty licencyjne 12,8 mln zł.dew. - koszty zagospodarowania 926 mln zł.	Ładowarki w HSW - zaktywizować działania dla uzyskania zamówień eksportowych, obniżyć wsad dewizowy.	A
15	Li-1187 - Nośnik do układania rur z dźwigiem bocznym. Huta Stalowa Wola. 1975r. 1979r. Internationale Harvester CO - USA	Dotychczas wykonano 3 szt. prototypów doświadczalnych nośników SB-85, których dokumentacja stanowi wspólne opracowanie HSW-IHC. Wsad dewizowy - 90%. Obecnie brak zamówień z II obszaru. Poniesione nakłady: - opłaty licencyjne - 0,5 mln zł.dew. - koszty zagospodarowania - 22,8 mln zł.	Należy dążyć do: - uzyskania zamówień z II obszaru, - eksportu do ZSRR z udziałem wsadu dewizowego KK wnoszonego przez importera nośników	B
16	Li80421 - Produkcja żeliwa typu "Mechanite" Bielska Fabryka Armatur Bielsko-Biała 1979r. 1981r. The International Mechanite Metal CO.Ltd -Anglia	Wykonano wymianę żeliwiaków, budowę i montaż skrzyni powietrznych oraz oprzyrządowanie. Poniesione nakłady: - opłaty licencyjne 40 tys.zł.dew. - koszty zagospodarowania - 13.289 tys.zł.	Z powodu braku dewiz na import wyposażenia i materiałów wstrzymać wdrażanie licencji. Zdobyta wiedza licencyjna wykorzystana będzie do uruchomienia produkcji odlewów armaturowych z żeliwa modyfikowanego na bazie surowców krajowych z zastosowaniem modyfikatora krajowego, którego opracowania podjęła się Akademia Górniczo-Hutnicza w Krakowie; produkcja żeliwa modyfikowanego zostanie uruchomiona w IV kw. 1983r.	D
17	Li-1196 - Piece rurowe dla przemysłu rafineryjno-petrochemicznego. Zakłady Urządzeń Chemicznych i Armatury Przemysłowej - Kielce 1977r. 1977r. Lummus Nederland BV - Holandia	Licencja nie została wdrożona z powodu ograniczeń inwestycyjnych w przemyśle chemicznym i petrochemicznym. Uzyskano zamówienia na wykonanie w latach 1982/1983 jednego pieca dla rafinerii INA w Lendavie w Jugosławii. Brak dalszych zamówień. Nie poniesiono żadnych wydatków. Ustalone w umowie opłaty są na zasadzie "royality".	Licencja nie została wdrożona z powodu ograniczeń inwestycyjnych w przemyśle chemicznym i petrochemicznym. Uzyskano zamówienie na wykonanie w latach 1982/1983 jednego pieca dla rafinerii INA w Lendavie - Jugosławia. Brak dalszych zamówień. Utrzymać ważność umowy tylko do jej wygaśnięcia, tj.29.12.1983r.	C
18	Li-1511 - Maszyny i urządzenia linii formowanych i prasowania płyt wiórowych PROZEMAK - Warszawa 1979r. 1981r. Fratelli PAGNONI MONZA - Włochy	Licencje nie zostały wdrożone z powodu ograniczeń inwestycyjnych w przemyśle drzewnym. Dotychczas opracowano dokumentację techniczną: - stacji nasypowej w 80% - maszyn i urządzeń linii formowania i prasowania płyt wiórowych na etapie analiz i założeń konstrukcyjnych; brak zamówień krajowych i zagranicznych. Poniesiono nakłady: - opłaty licencyjne 8,5 mln zł.dew. - koszty zagospodarowania 2,3 mln zł.	Licencje nie zostały wdrożone z powodu ograniczeń inwestycyjnych w przemyśle drzewnym. Brak zamówień krajowych i zagranicznych.	B
19	Li-1525 - Know-how na produkcję maszyn węzła stacji nasypowej dla fabryk płyt wiórowych. PROZEMAK - Warszawa 1979r. 1981r. Carl Schenck - RFN			

1	2	3	4	5
20	Li-1157 - obróbka termiczna szyn. Huta Katowice 1975r. 1979r. Licensintorg - ZSRR	Inwestycja wstrzymana. Huta Katowice proponuje kontynuowanie realizacji zadania inwestycyjnego zapewniającego pełne wdrożenie licencji. Koszt zakupu licencji: - 9,8 mln zł.dew. - dotychczas wydatkowano 5,4 mln zł.dew. Wartość kosztorysowo-inwestycyjna 2491 mln zł. /w cenach 1978r./ Nakłady poniesione do czasu wstrzymania budowy 1336 mln zł. Przewidywana zdolność produkcyjna 250 tys.ton szyn rocznie.	- szacuje się, iż realne możliwości wykorzystania zdolności z tego przedsięwzięcia kształtować się będą na poziomie 130-140 tys. t./r. /w tym na pokrycie potrzeb kraju około 100 tys.t/r. - aktualnie resort komunikacji nie może gwarantować odbioru szyn ulepszanych cieplnie ze względu na brak rozeznania o warunkach eksploatacyjnych jak i technologii łączenia układanych torów; w perspektywie rysuje się możliwość zwiększenia zapotrzebowania krajowego na te szyny /po uzyskanych doświadczeniach/ do max. 180 tys.t.	B
21	Li-1137 - Wielkokomorowe baterie koksownicze. "Koksoprojekt" - Zabrze 1974r. 1977r. Licensintorg - ZSRR	Licencja wykorzystana miała być w Hucie im.Lenina. Inwestycja ta nie weszła do realizacji. Dokumentacja wykorzystywana przy budowie Koksowni w Hucie Katowice. Koszt zakupu licencji 9,0 mln zł.dew. Inwestycja ta w wartości kosztorysowej 12,7 mld zł. Do końca 1981r. wydatkowano 4,0 mld zł.	Zapotrzebowanie kraju na koks uzasadnia celowość kontynuacji budowy Koksowni w Hucie Katowice. W CPR na 1983r. zadanie to ujęte jest jako inwestycja centralna. Aktualna wartość kosztorysowa wynosi około 33,0 mld zł. Drastyczne ograniczenie nakładów inwestycyjnych uniemożliwia rozpoczęcie do 1985r. budowy Wielkokomorowej Baterii Koksowniczej w Hucie im. Lenina.	A
22	Li-1136 - Instalacja suchego gaszenia koksu. "Koksoprojekt" - Zabrze 1974r. 1982r. Licensintorg - ZSRR		Licencja wygasa z końcem 1984r. Dla potrzeb wdrożeniowych licencji suchego gaszenia koksu należy dopracować metodę chemicznego oczyszczania wód pogazowych z soli cjankowych.	
23	Li-1097 - Separator elektrostatyczny typu "Korona" "Wtórmet" - Bytom 1974r. 1974r. Kombinat Metallaufbereitung-NRD	Licencję zakupiono bez zabezpieczenia nakładów inwestycyjnych. Koszt zakupu licencji 0,1 mln zł.dew. Licencja wygasła w 1977r.	Należałoby zakupioną dokumentację wykorzystać przy modernizacji "Wtórmetu", bez potrzeby budowania hali produkcyjnej.	B

24 Li-1015 -

1	2	3	4	5
24	Li-1015-Prawo budowy i sprzedaży statków do przewozu gazów płynnych typu LN Stocznia im.Komuny Paryskiej 1973r. 1977r. MOSS ROSENBERG - Norwegia	Licencja nie wdrożona. - nie poniesiono nakładów - umowa wygasa w 1982r.	Wstrzymać wdrażanie licencji ze względu na brak zamówień armatorów zagranicznych na tego rodzaju statki.	D
25	Li-1104 - Budow statków BNG do przewozu gazów skroplonych. Centrum Techniki Okrętowej 1974r. 1977r. GAZ TRANSPORT - Francja	Licencja nie wdrożona. - nie poniesiono nakładów. - umowa ważna do 1984r.		
26	Li-1287 - Dźwignia rozpieraków hamulcowych do samochodów ciężarowych, autobusów, przyczep i naczep. Jelczańskie Zakłady Samochodowe-Jelcz. 1976r. 1979r. cesja: Fabryka Osprzętu Samochodowego-Łódź 1978r. WABCO-Hannover - RFN	FOS Łódź nie posiada warunków ani środków do wdrożenia licencji wobec ograniczenia zakresu rzeczowego inwestycji. Wykonano adaptację dokumentacji konstrukcyjnej. Poniesiono opłaty licencyjne 0,15 mln zł. dew.	- Rozstrzygnąć miejsce dla uruchomienia licencji. - Nawiązać współpracę z KS.	B
27	Li-1505 - Zespoły zawieszenia i sterowania drzwi autobusów Berliet PR-110 Fabryka Osprzętu Samochodowego-Łódź 1979r. 1981r. WABCO-Hannover - RFN	FOS Łódź nie posiada warunków ani środków do wdrożenia licencji wobec ograniczenia zakresu rzeczowego inwestycji. Wykonano adaptację dokumentacji konstrukcyjnej. Poniesiono opłaty licenyjne 0,04 mln zł. dew.	Rozstrzygnąć miejsce uruchomienia produkcji	B
28	Li-1532 - Zawór elektromagnetyczny do drzwi autobusów Fabryka Osprzętu Samochodowego-Łódź 1980r. 1981r. WABCO-Hannover - RFN	Dotychczas wykonano adaptację dokumentacji konstrukcyjnej. W 40% wykonano dokumentację technologiczną, dokumentację form odlewniczych i częściowo urządzenia badawcze. Poniesiono opłaty licencyjne w wysokości 0,06 mln zł.dew.	Kontynuować pracę nad uruchomieniem produkcji według przyjętych założeń.	B
29	Li-1008 - Betony ogniotrwałe. Częstochowskie Zakłady Materiałów Ogniotrwałych - Częstochowa 1975r. 1980r. GRIMMAISCHE STRASEE - NRD	Ograniczenie inwestycji spowodowało zahamowanie budowy Wytwórni Betonów Ogniotrwałych. Stan realizacji inwestycji 42%. Poniesiono nakłady: - opłaty licencyjne 0,66 mln zł.dew.KS - koszty zagospodarowania 254,4 mln zł.	Ograniczenie inwestycji spowodowało zahamowanie budowy Wytwórni Betonów Ogniotrwałych. Propozycja resortu zaniechania wdrożenia licencji, a kontynuowanie inwestycji, dla zmienionego przeznaczenia tj.wyrobów topionych oraz wełny izolacyjnej uzyskała akceptację i została zatwierdzona uchwałą 125/82 Rady Ministrów z dnia 31.05.82 w sprawie przeznaczenia inwestycji wstrzymanych.	D

Wykaz licencji nie wdrożonych

MINISTERSTWO PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO i LEKKIEGO

Lp.	Nr i nazwa licencji Licencjobiorca Rok zakupu/planowany rok wdrożenia Licencjodawca	Stan przygotowań do wdrożenia	Wnioski
1	2	3	4
1	Kompleks PCV 1. Li-1198 - Rozpuszczalniki 2. Li-1199 - Chlorek winylu 3. Li-1200 - Chlor i soda kaustyczna 4. Li-1201 - Polichlorek winylu Zakłady Azotowe we Włocławku 1975r. 1978r. "Petrocarbon"	Z kompleksu PCV w 1982r. wdrożono licencję Li-1200 produkcja chloru i sody kaustycznej. Pozostałe trzy licencje zostaną wdrożone w 1983r.	
2	Li-1176 - Antybiotyki. Tarchomińskie Zakłady Farmaceutyczne "Polfa" - Warszawa 1975r. 1980r. FR SQUIBB	Wartość kosztorysowa budowy wytwórni antybiotyków w 1976r. wg ówcześnie obowiązujących cen wynosiła 5,4 mld zł. Wg zatwierdzonego ZTE przez Prezydium Rządu w 1982r. 22,8 mld zł. Przewidywany termin zakończenia realizacji budowy wytwórni antybiotyków w 1985r. Inwestycja realizowana w ramach inwestycji centralnych.	
3	Li-1510 - Tlenek i glikol etylenu. Mazowieckie Zakłady Rafineryjne i Petrochemiczne w Płocku. 1976r. 1981r. SHELL RESEARCH Ltd - Anglia	Inwestycja budowy wytwórni tlenku i glikolu etylenu zostanie zakończona w 1983r. Początkowo była realizowana w ramach inwestycji szczególnie ważnych. Obecnie w ramach inwestycji przedsiębiorstw.	
4	Li-733 - Kleje mocznikowe. Zakłady Azotowe w Kędzierzynie. 1973r. 1978r. VEB LEUNA WERKE - NRD	Inwestycja decyzją 125/82 Rady Ministrów wstrzymana. Uznano, że szybkie jej wznowienie jest uzasadnione. Do 31.12.1981r. poniesiono 65,7% nakładów inwestycyjnych.	Dalsza realizacja inwestycji związana jest z budową instalacji formaliny surowca do produkcji klejów mocznikowych. Również ta inwestycja została wstrzymana decyzją 125/82 Rady Ministrów. Poniesione nakłady inwestycyjne 25,1%. Proponuje się wznowienie inwestycji formaliny i klejów mocznikowych jako inwestycji ze środków własnych ZA Kędzierzyn.

1	2	3	4
5	Li-1329 - Mocznik, nawozy NPK, amoniak. Zakłady Chemiczne "Police" 1976r. 1981r. - mocznik 1981r. - nawozy NPK 1980r. - amoniak STAMICARBON - Holandia FISONS Ltd - Anglia HALDOR TOPSOE - Dania	Inwestycja realizowana w ramach inwestycji centralnych. Zostanie zakończona w latach 1984/1985.	
6	Li-1504 - Alkohole "Oxo" Zakłady Azotowe w Kędzierzynie. 1979r. 1983r. ZIMMAR - RFN	Inwestycja realizowana w ramach inwestycji centralnych. Zostanie zakończona w 1985r.	
7	Wytwórnia włókna poliestrowego. Zakłady Włókien Chemicznych w Pile.	Decyzją nr 125/82 inwestycja budowy włókien poliestrowych w Pile podlega zaniechaniu.	
8	Li-1418 - Woda utleniona. Zakłady Chemiczne w Alwerni. 1977r. 1981r. NAFTIECHIMPROMEKSPORT - ZSRR	Decyzją nr 125/82 inwestycja budowy wody utlenionej wg zakupionej metody podlega zaniechaniu.	
9	Li-1289 - Reforming benzyn Li-1290 - Oczyszczanie gazów resztkowych z instalacji Clausa. 1976r. 1981r. Zakłady Chemiczne w Blachowni INSTITUT FRANCAIS du PETROL - Francja	Decyzją nr 125/82 inwestycja budowy Rafinerii w Blachowni podlega zaniechaniu.	
10	Li-1164 - 7 żywic syntetycznych. Zakłady Tworzyw i Farb w Pustkowie. 1975r. 1978r. SUEL-WEST CHEMIC GmbH - RFN	Inwestycja nie rozpoczęta.	Realizacja będzie możliwa po 1985r.lub ewentualnie z własnych środków przedsiębiorstwa.
11	Żywice fenolowo-formaldehydowe. Zakłady Tworzyw i Farb w Pustkowie. 1975r. 1978r. LICENSINTORG - ZSRR	Inwestycja nie rozpoczęta	jw.

1	2	3	4
12	Nici chirurgiczne "Dexon" Poznańskie Zakłady Farmaceutyczne 1978r. 1980r. CYANAMID COMP. - USA	Uruchomiono w ramach FPTE linię doświadczalno-produkcyjną konfekcjonowania gotowych nici chirurgicznych. Inwestycji nie rozpoczęto. Koszt inwestycji wg aktualnych cen 5 mld zł.	Proponuje się rozpoczęcie inwestycji w 1984r. wyjątkowo jako inwestycji centralnej ze względu na ważność zagadnienia.
13	Li-1498 - Napełnianie butli gazami sprężonymi. Zjednoczone Zakłady Gazów Technicznych "Polgaz" 1978r. 1981r. VEB TECHNISCHE GASS - NRD	Inwestycja nie rozpoczęta.	Inwestycja powinna być realizowana w ramach inwestycji przedsiębiorstw ze środków własnych.
14	Li-1282 - D-ryboza. Kutnowskie Zakłady Farmaceutyczne. 1976r. 1982r. LICENSINTORG - ZSRR	Zakupiona licencja była uzupełnieniem opracowanej w Polsce metody otrzymywania Vit.B_2. Ze względu na brak nakładów na inwestycj, budowy instalacji Vit.B_2 nie rozpoczęto.	Możliwość rozpoczęcia budowy instalacji Vit.B_2 po 1985r.

146

lutego 83

Departament Koordynacji Planów
Rozwoju Nauki i Techniki
DK-3/pt/83

15 POUFNE

SEJMOWA KOMISJA NAUKI
I POSTĘPU TECHNICZNEGO

Dotyczy: informacji o wykorzystaniu licencji zakupionych w latach 1971-1980

W załączeniu przekazuję 45 egzemplarzy materiału pt.: "Informacja o wykorzystaniu licencji zakupionych w latach 1971-1980" opracowanego przez Komisję Planowania przy Radzie Ministrów, Ministerstwo Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki, Ministerstwo Handlu Zagranicznego.

Jednocześnie informuję, że przy naszym piśmie znak GM1/079-14/82 z dnia 13 kwietnia 1982 r. przekazany został do Sejmowej Komisji Nauki i Postępu Technicznego materiał dotyczący prac postlicencyjnych dla licencji nabytych w latach 1971-1980.

Najważniejsze tematy w zakresu rozwoju licencji z lat 1971-1980 i prac postlicencyjnych uwzględnione zostały w projekcie Narodowego Planu Społeczno-Gospodarczego na lata 1983-1985, którego 2 egzemplarze przekazuję w załączeniu.

p. o. Dyrektora Departamentu
mgr inż. Tadeusz Zaręba

Załączniki nr nr 1-45
do wiadomości: nr 46-47
GM

100

147

15 lutego 83

Poufne
Egz.nr 2.

DK/ 4 /pf/83

Sekretariat Zastępcy
Przewodniczącego Komisji
Planowania przy Radzie
Ministrów
Obywatel J.Kuczma

Dotyczy: informacji o wykorzystaniu licencji zakupionych w latach 1971-1980.

W załączeniu przekazujemy opracowanie dla Sejmowej Komisji Nauki i Postępu Technicznego pt."Informacja o wykorzystaniu licencji zakupionych w latach 1971-1980" ostatnia wersja.

Egz.od nr 48 do nr 52.

p. o. Dyrektora Departamentu
mgr inż. Tadeusz Zaręba

Odpowiedzieć
15.II.83

99

21 lutego 83

Poufne
Egz.nr 3

DK/ 5 /pf/83

Wg rozdzielnika

Departament Koordynacji Planów Rozwoju Nauki i Techniki przesyła do wiadomości "Informację o wykorzystaniu licencji, zakupionych w latach 1971-1980", opracowaną dla Sejmowej Komisji Nauki i Postępu Technicznego.

Zał.1- egz.nr

p. o. Dyrektora Departamentu
mgr inż. Tadeusz Zarębski

Otrzymują:

- egz.nr 58 - MHZ - Departament Polityki Towarowej I mgr inż.R.Humiński
- egz.nr 57 - mgr inż.A.Dobraczyński po Dyrektora Departamentu Analiz i Kontroli Badań, Rozwoju i Wdrożeń 21.02.83 r.

egz. nr 54 Minister prof. Nowrocki 22.02.1983 r.

97

149

21 lutego 83

Poufne
Egz.nr 3.

DK/ 9 /83/pf

Wg rozdzielnika

Departament Koordynacji Planów Rozwoju Nauki i Techniki w załączeniu przesyła - do wiadomości "Informację o wykorzystaniu licencji, zakupionych w latach 1971-1980", opracowaną dla Sejmowej Komisji Nauki i Postępu Technicznego.

Zał.1 - egz.nr

Z. z. Dyrektora Departamentu
mgr inż. Tadeusz Zaręba

Otrzymują:

- egz.nr 59 - Wydział Nauki i Oświaty KC PZPR - dr inż.A.Stroka
- egz.nr 60 - Wydział Ekonomiczny KC PZPR Towarzysz mgr inż.L.Sender

98

150

Warszawa, dnia 23 lutego 1983r.

Obywatel Minister
prof.dr hab.St.Nowacki

Rola zaplecza badawczo-rozwojowego w zakresie doskonalenia, rozwoju własnego i rozwoju postlicencyjnego licencji.

Nabycie praw licencyjnych na stosowanie zagranicznych rozwiązań naukowo-technicznych związane jest ze skokowym, kilku lub kilkunastoletnim zbliżeniem własnego poziomu techniki do poziomu techniki licencjodawcy.
Możliwe do nabycia rozwiązania licencyjne z reguły ze względu na potencjalność konkurencji nie są ostatnią jego odmianą. Występujące długie cykle wdrożeniowe /kilkuletnie/ jeszcze bardziej obniżają szanse zbywalności danego produktu na rynkach zagranicznych. Dlatego też zaplecze badawczo-rozwojowe, w tematach o długoletniej perspektywie produkcji, opartych w szczególności o krajowe surowce i materiały oraz w dziedzinach techniki o dużym tempie rozwoju, winno podejmować prace rozwojowe już od momentu zakupu licencji. Pozwoliłoby to w ekonomicznie uzasadnionym czasie wprowadzić do produkcji generację wyrobu, konkurencyjnego do istniejących współcześnie rozwiązań na rynkach zagranicznych.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami prawnymi za działalność rozwojową i postlicencyjną w latach 1971-1980, byli odpowiedzialni bezpośrednio licencjobiorcy i nadzorujący ich ministrowie. Tematy prac rozwojowych i postlicencyjnych były ujmowane

./.

84

i finansowane w ramach resortowych planów postępu naukowo-technicznego programów rządowych i problemów węzłowych.
Prace rozwojowe i postlicencyjne prowadzone były przez zaplecze badawczo-rozwojowe w latach 1971-1980 w 205 licencjach na 428 nabytych, w wyniku czego uzyskano 3797 własnych rozwiązań i wdrożono do produkcji 1995.
Koszty prac B+R poniesione na doskonalenie i rozwój licencji w omawianej dekadzie wyniosły 3,6 mld zł., co stanowiło 6,3% ogółu nakładów poniesionych na B+R przez resorty, które nabyły licencje w tym okresie.

W minionej dekadzie Ministerstwo Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki stymulowało prace nad rozwojem licencji i działalność postlicencyjną w ramach programów rządowych i problemów węzłowych. Plany koordynacyjne programów rządowych i problemów węzłowych uwzględniają prace postlicencyjne i prace nad rozwojem licencji dla przeszło 70 licencji.
Prace w tym zakresie kontynuowane będą również w 1983r.
Przykładowo można tu wymienić następujące tematy:

1. Program rządowy PR-8 "Kompleksowy rozwój energetyki":

Li-993 - turbozespół 360 MW - prace badawczo-rozwojowe dotyczą: komputerowych metod projektowania turbin, metod optymalizacji stopni turbin parowych, metod projektowania elementów turbin parowych. Zadania opracowywane są w ścisłym porozumieniu i współdziałaniu z Zakładami Mechanicznymi ZAMECH w Elblągu - wykonawcami turbiny.

./.

Li-1188 - wytwornice pary i stabilizatory ciśnienia dla elektrowni jądrowych z reaktorami typu WWER-440; prace badawczo-rozwojowe dotyczą: technologii produkcji odkuwek ze stali K22MA dla stabilizatora ciśnienia, technologii produkcji odkuwek ze stali licencyjnej na kolektor wytwornicy pary. Zakupiona licencja nie obejmowała zakupu technologii.

2. Problem węzłowy nr 03.1 "Procesy i produkty głębokiej przeróbki ropy naftowej oraz uszlachetnianie produktów naftowych.

Li-917 - kraking katalityczny /MZRiP Płock/ - opracowano optymalizację procesu /fluidalny kraking katalityczny, w tym dokonano doboru nowego surowca o podwyższonej temperaturze końca wrzenia.

Li-918 - hydrorafinacja lekkich destylatów /Gdańskie Zakłady Rafineryjne/ - usprawniono proces hydrorafinacji, w tym opracowano technologię produkcji nowych katalizatorów typu "G".

Li-919 - hydrorafinacja olejów smarowych /Gdańskie Zakłady Rafineryjne/ - opracowano technologię produkcji krajowych katalizatorów /o ulepszonych parametrach/,

Li-920 - proces odparafinowania rozpuszczalnikowego /Gdańskie Zakłady Rafineryjne/ - udoskonalono proces produkcji olejów bazowych, w tym pracę instalacji odparafinowania i odolejania gazów parafinowych.

Li-90920 - ekstrakcja selektywna furfurolem /Gdańskie Zakłady Rafineryjne/ - prace badawcze i wdrożeniowe dotyczą optymalizacji procesów selektywnej rafinacji furfurolem i intensyfikacji produkcji olejów bazowych.

3. Problem węzłowy nr 03.2 "Podstawowe surowce i półprodukty do syntez organicznych".

Li - 555 - produkcja epichlorohydryny /Zakłady Chemiczne ZACHEM - Bydgoszcz/ - sprzedano Polsce prototypową instalację, której licencjodawca nie zdołał uruchomić przez ponad trzy lata od terminu wybudowania instalacji. W 1981r. zerwano kontrakt z licencjodawcą i polska grupa badaczy, konstruktorów i inżynierów przystąpiła do rekonstrukcji wybudowanej i nieczynnej instalacji.

W wyniku prac badawczych, prowadzonych w ramach PW 03.2 "Podstawowe surowce i półprodukty do syntez organicznych", udało się opracować polską technologię wytwarzania epichlorohydryny, utylizacji odpadów, łącznie z konstrukcją aparatury, niezbędnej dla rekonstrukcji wybudowanej w Bydgoszczy instalacji prototypowej. W III kwartale 1982r. nastąpiło uruchomienie instalacji w skali 4 tys.t/rok i wyprodukowano do końca 1982r. 3.590 ton epichlorohydryny.

W 1983r. prowadzone są prace naukowo-badawcze nad intensyfikacją powyższej instalacji - w II etapie z 4 tys.ton do 8 tys.ton/rok oraz w III etapie do około 12-15 tys.t/r.

Przewidziane jest wdrożenie do produkcji II etapu intensyfikacji w 1983r.

./.

4. W ramach problemu węzłowego 09.6 -"Przygotowanie i uruchomienie produkcji maszyn i urządzeń technicznych dla kompleksowej mechanizacji preferowanych technologii w rolnictwie i przechowalnictwie płodów rolnych".- koordynowanego przez Przemysłowy Instytut Mechnizacji Rolnictwa w Poznaniu, rozwijane są dwie licencje dotyczące kombajnu do zbioru buraków /Li 1012/ i zbioru ziemniaków /Li 925/. Rozwój powyższych licencji dotyczy uruchomienia uproszczonej wersji kombajnów przystosowanych do pracy w gospodarstwach indywidualnych. W porównaniu do wersj licencyjnej kombajny będą charakteryzowały się obniżoną materiałochłonnością produkcji, zastąpieniem układów sterowania hydraulicznego i elektronicznego - sterowaniem ręcznym, co w konsekwencji rzutuje na obniżenie ceny tych maszyn.

5. PW 05.7 "Rozwój podstawowych maszyn roboczych i budowlanych".

1. Typoszereg hydraulicznych żurawi z wysięgnikami teleskopowymi na różnych podwoziach samochodowych, krajowych i zagranicznych. Opracowano i wdrożono kilkanaście wielkości i odmian o udźwigu nominalnym od 6 ton do 25 ton. Obecnie przygotowywane są odmiany przez Głogowską Fabrykę Maszyn Budowlanych /DUMAR/, przy współpracy Przedsiębiorstwa Doświadczalno-Produkcyjnego Dźwigów Samojezdnych - DUMAR w Bielsku Białej oraz Przemysłowego Instytutu Maszyn Budowlanych w Kobyłce k/Warszawy.
Wykorzystywane są doświadczenia z zakupionej przez Hutę Stalowa Wola licencji f-my Coles na żurawie 30 Mg /Li 586/.

2. Opracowano polsko-radziecki typoszereg hydraulicznych żurawi z wysięgnikami teleskopowymi na specjalnych podwoziach

./.

samojezdnych kołowych o udźwigu nominalnym 25,40,63 i 100 ton.

- wdrożono do produkcji seryjnej żurawie 25 ton /Fabryka Maszyn Budowlanych i Lokomotyw FAMLOK w Chrzanowie/ i 40 ton /Kombinat Urządzeń Mechanicznych - Łabędy/,
- w opracowaniu są żurawie 63 i 100 ton. Proces B+R jest już zaawansowany w Przemysłowym Instytucie Maszyn Budowlanych Kobyłka k/Warszawy i MOSTOSTAL nr 4 - Zabrze - przyszły producent,
- opracowanie wspólne PRL-ZSRR z wykorzystaniem doświadczeń Li 586 /żuraw Coles 30 Mg - HSW/.

Prace nad wyeliminowaniem lub ograniczeniem importu z II obszaru płatniczego do produkcji licencyjnej poprzez opracowanie zamienników krajowych, były prowadzone w dużej mierze w oparciu o uchwałę nr 69 Rady Ministrów z dnia 2.06.1978r. w sprawie intensyfikacji działalności badawczo-rozwojowej i wdrożeniowej na rzecz racjonalizacji importu i zwiększenia eksportu. Uchwała ta została opracowana i podjęta na wniosek Ministerstwa Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki także z myślą o zintensyfikowaniu prac w zakresie racjonalizacji importu z II obszaru płatniczego do produkcji licencyjnej.

Ministerstwo Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki opracowując "Syntezę analizy licencji nabytych w latach 1971-1980" sporządziło wykaz głównych pozycji importu z II obszaru płatniczego potrzebnych do produkcji licencyjnej. Wykaz ten został przekazany zainteresowanym resortom oraz wszystkim instytutom uczelnianym szkół wyższych. W bieżącym roku przekazano do również PAN.

./. 89

Jednostki naukowo-badawcze resortów oraz instytuty uczelniane prowadzą intensywne prace badawczo-wdrożeniowe ukierunkowane na ograniczenie bądź eliminację importu zaopatrzeniowo-kooperacyjnego z II obszaru płatniczego do produkcji licencyjnej, który w roku 1981 wyniósł 881,3 mln zł.dew. Prowadzone prace spowodowały zmniejszenie udziału importu zaopatrzeniowo-kooperacyjnego w wartości produkcji o 3,8% w roku 1981 w porównaniu z 1980r.

W wyniku prac jednostek zaplecza resortowego i szkół wyższych opracowano kilkaset zamienników krajowych w zakresie materiałów, elementów maszyn, katalizatorów, klejów oraz innych substancji i półproduktów dotychczas importowanych. Przewiduje się, że w roku 1982 importochłonność produkcji obniżona została o około 20% w stosunku do roku 1980. Dane w tym zakresie dostępne będą po ogłoszeniu informacji GUS.

Zgodnie z ustawą o przedsiębiorstwach państwowych oraz ustawą o ich finansowaniu, prace rozwojowe licencji i postlicencyjne programowane są i finansowane w ramach planów rozwoju przedsiębiorstw, w dziale postępu naukowo-technicznego. Realizacja tematów prac naukowo-badawczych z zakresu licencji następować będzie na drodze zleceń i umów między licencjobiorcą i jednostkami naukowo-badawczymi.

W pierwszym okresie reformy niektóre tematy z zakresu prac rozwojowych licencji i postlicencyjnych mogą wykraczać poza możliwości finansowe przedsiębiorstw. W związku z tym w projekcie uchwały Rady Ministrów w sprawie importu zagranicznych rozwiązań naukowo-technicznych, doświadczeń produkcyjnych oraz

./.

ich racjonalnego wykorzystania w gospodarce narodowej, zmieniającej dotychczasowe przepisy, a także w projekcie Narodowego Planu Społeczno-Gospodarczego na lata 1983-1985 zaproponowano nowe rozwiązania systemowe, które w znacznie większym stopniu niż dotychczas powinny stymulować prace nad rozwojem licencji i prace postlicencyjne. W materiałach NPSG zaproponowano również szereg prac związanych z rozwojem licencji i działalnością postlicencyjną o podstawowym znaczeniu dla gospodarki narodowej jako zamówienia rządowe. Niezależnie od rozwiązań systemowych przyjętych w projekcie NPSG, Ministerstwo Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki, w zakresie środków finansowych, stosownie do istniejących możliwości, działalność postlicencyjną i prace nad rozwojem licencji będzie wspierało w szczególny sposób.

Udział szkół wyższych w opracowywaniu zamienników krajowych do produkcji licencyjnej eliminujący import z II obszaru płatniczego.

W wyniku prac Zespołów Ekspertów nad raportem o stanie wykorzystania licencji nabytych w latach 1971-1980, sporządzono zestawienie materiałów, surowców i podzespołów, które są importowane do produkcji licencyjnej z II obszaru płatniczego.
W październiku 1981r. wykaz ten został przesłany do 19 uczelni technicznych, 9 uniwersytetów, 6 uczelni rolniczych oraz wszystkich zainteresowanych ministerstw branżowych, z dyspozycją niezwłocznego podjęcia, w porozumieniu z zainteresowanymi licencjobiorcami odpowiednich prac badawczych i wdrożeniowych.

./.

Rektorzy otrzymali również polecenie Ministra do sukcesywnego informowania i nadania tym pracom odpowiedniej rangi.
W wyniku tego resort został poinformowany na koniec marca 1982r. o złożeniu przez 15 uczelni 108 propozycji opracowania lub zastosowania istniejącego rozwiązania własnego w zakresie 84 licencji.
Siedem uczelni technicznych zgłosiło 83 propozycje,
sześć uniwersytetów - 20 propozycji
dwie akademie rolniczo-techniczne - 5 tematów.
Z informacji, otrzymanych w uczelni w grudniu 1982r. wynika, że na 104 oferty podjęcia prac nad zamiennikami krajowymi, zawartych zostało 7 umów z licencjobiorcami; w dwóch tematach trwają rozmowy, a 15 propozycji zostało przez przemysł odrzuconych. Natomiast 80 propozycji uczelni znajduje się bez odpowiedzi ze strony licencjobiorców lub nadzorujących ich resortów.
Stwierdzając tak duży brak zainteresowania przemysłu do wykorzystania potencjału badawczego i technicznego uczelni, MNSzWiT poinformowało zainteresowane resorty o wystąpieniu tego negatywnego zjawiska z prośbą o interwencję u licencjobiorców i zajęcie stanowiska w sprawie.

GM 1818
data 11.04.83

WICEPREZES RADY MINISTRÓW
Zbigniew Szałajda
GSz/001/KO/83

Warszawa, dnia 8 kwietnia 1983 r.

Min. Sh. Nowacki, proszę o przygotowanie odpowiedzi i dopilnowanie terminów

12 IV 83.

Minister Nauki, Szkolnictwa
Wyższego i Techniki
Towarzysz Benon MIŚKIEWICZ

W nawiązaniu do opinii nr 15 Sejmowej Komisji Nauki i Postępu Technicznego z dnia 22.III.br, przekazanej Towarzyszowi Ministrowi przez Gabinet Prezesa Rady Ministrów, proszę Towarzysza Ministra o przygotowanie projektu kompleksowej odpowiedzi na tę opinię.
Projekt odpowiedzi powinien być uzgodniony z właściwymi ministrami oraz Komisją Planowania przy Radzie Ministrów.
Proszę również Towarzysza Ministra o zapewnienie przedstawienia mi projektu z odpowiednim wyprzedzeniem, pozwalającym na udzielenie odpowiedzi Marszałkowi Sejmu PRL w przepisanym terminie, przy uwzględnieniu czasu niezbędnego na rozpatrzenie i akceptację przygotowanej propozycji.

Do wiadomości:

Wiceprezes Rady Ministrów
Przewodniczący Komisji Planowania
przy Radzie Ministrów
Towarzysz Janusz Obodowski

Wiceprezes Rady Ministrów
Towarzysz Mieczysław Rakowski

Wiceprezes Rady Ministrów
Towarzysz Zbigniew Madej

Podsekretarz Stanu w URM
Towarzysz Krzysztof Trębaczkiewicz

Dyrektor Gabinetu
Prezesa Rady Ministrów
Towarzysz płk. Wiktor Mielczarek

Witrzyk

Wstępne polecenie
proszę o przygotowanie odpowiedzi
do uzgodnienia z Kom. Planowania

PODSEKRETARZ STANU
13.4.83 prof. dr hab. Stanisław Nowacki

SVM-SN/357
13.04 1983 r.

SM-BM-238
dnia 12.4.1983

15

MARSZAŁEK SEJMU
POLSKIEJ RZECZYPOSPOLITEJ LUDOWEJ

NPT-152-15-83

Warszawa, dn. 31 marca 1983 r.

760

Min. St. Nowacki
9 IV 83.

DU/188/83
12.04.83.

Prezes Rady Ministrów
Obywatel gen. armii
Wojciech Jaruzelski

w miejscu

Prezydium Sejmu - zgodnie z art.43 ust.1 regulaminu Sejmu - przesyła Obywatelowi Prezesowi Rady Ministrów opinię nr 15 Komisji Nauki i Postępu Technicznego uchwaloną na posiedzeniu w dniu 22 marca 1983 roku.

Kol. Mikułowski
T. Zagłoba
12.IV 83

/Stanisław Gucwa/

Opinia nr 15

Komisji Nauki i Postępu Technicznego
uchwalona na posiedzeniu w dniu 22 marca 1983 r.
do Prezesa Rady Ministrów
Obywatela generała Wojciecha Jaruzelskiego

Komisja Nauki i Postępu Technicznego na posiedzeniu w dniu 24 lutego 1983 roku dokonała oceny celowości zakupu oraz prawidłowości wykorzystania licencji nabytych w latach 1971-80, a także roli zaplecza naukowo-badawczego w działalności postlicencyjnej i stwierdziła, co następuje:

Obok niezaprzeczalnych korzyści wynikających z prawidłowo i celowo zakupionych niektórych licencji, wystąpiło jednocześnie szereg poważnych nieprawidłowości w polityce i działalności licencyjnej zarówno na etapie programowania zakupów, jak też w procesie przygotowania wniosków o podjęcie decyzji zakupu, wyboru licencjodawcy i zawierania kontraktów licencyjnych oraz w zagospodarowaniu i wykorzystaniu licencji, w których to procesie zaplecze naukowo-badawcze odegrało niewielką rolę.

Za szczególnie niekorzystne zjawiska Komisja uznała:

- brak właściwego koordynowania i kierowania całością przedsięwzięć w działalności licencyjnej i postlicencyjnej,
- brak korelacji między decyzjami w sprawie zakupów licencji a decyzjami odnośnie przeznaczania środków na realizację zadań wynikających z tych zakupów,
- podejmowanie decyzji o zakupie nowych licencji wymagających wielkich nakładów inwestycyjnych i wydatków dewizowych wówczas, gdy brakowało środków i mocy przerobowych na realizację licencji już nabytych,
- podejmowanie decyzji o zakupie bez opinii właściwego zaplecza naukowo-badawczego oraz kompetentnych instytucji, zwłaszcza gdy idzie o prawidłowe programowanie działalności postlicencyjnej,
- niedostateczne rozpoznawanie możliwości realizacji i wykorzystania nabywanych licencji w warunkach gospodarki krajowej.

W szczególności Komisja stwierdza, że:

- zakupiono licencje na produkcję wyrobów, na którą istniały równoważne polskie rozwiązania i w ten sposób blokowano rozwój własnej, oryginalnej myśli naukowo-technicznej,
- zakupiono licencje na produkcję wyrobów, które nie znajdowały zapotrzebowania,
- zakupiono licencje nie sprawdzone lub przestarzałe,
- zakupiono licencje wymuszające nadmierną importochłonność produkcji.

Nabywanie licencji powinno warunkować własną działalność postlicencyjną, biorąc za punkt wyjścia zakupione i wdrożone licencje. W tym zakresie Komisja stwierdza, że przy wnioskowaniu o zawarcie umów licencyjnych nie dysponowano:

- obowiązującymi programami doskonalenia rozwiązań technicznych uzyskanych w drodze licencji,
- opiniami właściwej placówki naukowo-badawczej o poziomie nowoczesności określonej licencji i jej stanie technicznym, a także czy istnieje techniczne uzasadnienie dla jej zakupu,
- oceną poziomu technicznego licencjobiorcy i możliwości sprawnego wdrażania przez niego licencji.

Na podstawie powyższych stwierdzeń, w celu uniknięcia w przyszłości wymienionych nieprawidłowości, jak też zminimalizowania zaistniałych strat, Komisja formułuje następujące wnioski:

1. Należy generalnie ustalić krajową i resortową specjalizację opartą na posiadanych surowcach i przemyśle maszynowym oraz odpowiedniej kadrze, wytyczając w ten sposób kierunki zakupu licencji i ich rozwijania w działalności postlicencyjnej.
2. Powiązać ściśle zakup licencji z zadaniami wynikającymi z NPSG, zwłaszcza w dziedzinie planowania inwestycji i obrotu handlowego z zagranicą.
3. Ocenić i wykorzystać wnioski i propozycje Zespołu Ekspertów powołanych Zarządzeniem Prezesa Rady Ministrów Nr 44 z 31 października 1980 r.
4. W odniesieniu do niewdrożonych licencji podjąć odpowiednie decyzje.

5. Preferować licencje o małej importochłonności i o znacznej eksportowalności produktów.

6. Ustalić przyczyny, dla jakich zawodziła działalność postlicencyjna i zaproponować odpowiednie sposoby wyjścia z sytuacji.

W szczególności Komisja uważa, że przy zakupie licencji, mając na względzie konieczność prowadzenia działalności postlicencyjnej, należy:

- określić nowoczesność, konkurencyjność i poziom techniczny licencji,
- określić stan ochrony patentowej licencji,
- określić możliwość działalności postlicencyjnej pod kątem uzyskania produktów wyższych generacji.

Komisja podziela pogląd Komisji Planowania przy Radzie Ministrów, iż Minister Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki winien jak najszybciej przedstawić Radzie Ministrów projekt zmian obowiązujących przepisów regulujących nabywanie licencji, które uwzględniałyby przede wszystkim:

- zmiany wprowadzone reformą gospodarczą,
- mechanizmy ekonomiczne i administracyjne zapewniające podejmowanie decyzji o zakupie licencji wyłącznie na podstawie analizy efektywności ekonomicznej danego przedsięwzięcia w skali kraju i w odpowiedniej perspektywie czasowej,
- korelację zakupów licencji z pracami i możliwościami własnego zaplecza naukowo-badawczego i naukowo-technicznego z punktu widzenia działalności postlicencyjnej,
- zasady sporządzania i negocjowania umów licencyjnych w sposób gwarantujący stronie polskiej właściwe zabezpieczenie praw w aspekcie handlowym i prawnym.

Komisja uważa za niezbędne możliwe jak najszybsze wprowadzenie całościowych zasad regulujących nabywanie licencji, rozwijanie działalności postlicencyjnej, ujętych w odpowiednim akcie prawnym.

Przedstawiając powyższą opinię Komisja prosi o spowodowanie ustosunkowania się do zawartych w niej wniosków.

Przewodniczący Komisji

/prof.dr Mieczysław Serwiński/

164

MINISTER
NAUKI, SZKOLNICTWA WYŻSZEGO
I TECHNIKI

Warszawa, dnia 21 kwietnia 1983r.

DK/212/83

WICEPREZES RADY MINISTRÓW
Towarzysz Zbigniew SZAŁAJDA

W nawiązaniu do listu Towarzysza Premiera z dnia 8 kwietnia 1983r., znak GSz/001/KO/83, przedkładam projekt odpowiedzi dotyczący przekazanej przez Gabinet Prezesa Rady Ministrów z dnia 1 kwietnia 1983r., znak GJr.003-11/8 opinii nr 15 Sejmowej Komisji Nauki i Postępu Technicznego.
Projekt odpowiedzi został uzgodniony z właściwymi ministrami oraz Komisją Planowania przy Radzie Ministrów.

Do wiadomości:

1. Wiceprezes Rady Ministrów
   Przewodniczący Komisji Planowania
   przy Radzie Ministrów
   Towarzysz Janusz OBODOWSKI
2. Wicepreze Rady Ministrów
   Towarzysz Mieczysław F.RAKOWSKI
3. Wiceprezes Rady Ministrów
   Towarzysz Zbigniew MADEJ
4. Podsekretarz Stanu
   w Urzędzie Rady Ministrów
   Towarzysz Krzysztof TRĘBACZKIEWICZ
5. Dyrektor Gabinetu
   Prezesa Rady Ministrów
   Towarzysz płk Wiktor MIELCZAREK
6. Zastępca Przewodniczącego Komisji
   Planowania przy Radzie Ministrów
   Towarzysz Jan KUCZMA
7. Podsekretarz Stanu
   w Ministerstwie Handlu Zagranicznego
   Towarzysz Ryszard STRZELECKI

w/z MINISTRA
PODSEKRETARZ STANU

SEKRETARIAT
DYREKTORA GABINETU PRZEWODNICZĄCEGO
KOMITETU RADY MINISTRÓW
22.04.83 63/04/22
Kancelaria Ogólna

URZĄD RADY MINISTRÓW
22.04.83
Kancelaria Ogólna

22 IV 83

22 IV 83 r.

22 IV 83 r.

Sekretariat
Podsekretarza Stanu
22.04.83
Ryszarda Strzeleckiego

5

Konsult. 22 IV.

STANOWISKO W SPRAWIE DZIAŁALNOŚCI LICENCYJNEJ W LATACH 1971-1980 W ZWIĄZKU Z OPINIĄ NR 15 SEJMOWEJ KOMISJI NAUKI I POSTĘPU TECHNICZNEGO Z DNIA 22 MARCA 1983r.

Poruszona przez Komisję tematyka jest przedmiotem szczególnej troski i zainteresowania Rządu w ostatnich latach, który podjął między innymi następujące działania w tej sprawie:

1. Na podstawie zarządzenia nr 44 Prezesa Rady Ministrów z dnia 31 października 1980r. powołane Zespoły Ekspertów dokonały analizy, której celem była ocena polityki licencyjnej lat 1971-1980 i licencji nabytych w tym okresie. Ocena ta była przedmiotem posiedzenia Prezydium Rządu dnia 31 kwietnia 1981r.

2. W wyniku ustaleń Prezydium Rządu zainteresowani ministrowie dokonali pogłębionych analiz wniosków i propozycji Zespołów Ekspertów zakupionych a nie wdrożonych oraz nie w pełni zagospodarowanych licencji, w tym także licencji o wysokim imporcie materiałowo-kooperacyjnym pod kątem ich racjonalnego wykorzystania.

3. We wrześniu 1982r. problem wykorzystania licencji nabytych w latach 1971-1980 był rozpatrywany przez Komitet Gospodarczy Rady Ministrów. Polecenia Komitetu Gospodarczego zostały przekazane zainteresowanym ministrom.

4. Organy założycielskie przedsiębiorstw oraz Minister Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki objęły szczególnym nadzorem podjęte już uprzednio prace naukowo-badawcze i rozwojowe dotyczące minimalizacji importu kooperacyjno-zaopatrzeniowego z II obszaru płatniczego, a także rozwoju licencji, których produkcja jest eksportowalna i oparta o krajowe surowce i materiały.

5. Przewodniczący Komisji Planowania przy Radzie Ministrów, Minister Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki oraz zainteresowani ministrowie zintensyfikowali działania nad wspólnym wykorzystaniem w ramach krajów RWPG nabytych a nie wdrożonych, względnie nie w pełni wykorzystanych licencji.

6. Realizacja wniosków zawartych w opracowaniu "Działalność postlicencyjna w latach 1971-1980" dotyczących zintensyfikowania prac naukowo-badawczych i rozwojowych nad lepszym wykorzystaniem licencji, przedłożonym Sejmowej Komisji Nauki i Postępu Technicznego uwzględniona jest w znacznym stopniu nie tylko w CPR na 1983r. i w projekcie NPSG na lata 1983-1985 w części dotyczącej zadań nauki i techniki, ale będzie w sposób szczególny preferowana.

7. Minister Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki podjął prace nad projektem zmian obowiązujących przepisów regulujących nabywanie licencji. W terminie do końca II kw.br. Minister Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki przedłoży do decyzji Rządu uzgodniony projekt uchwały.

Działalność licencyjna w minionej dekadzie i w ostatnich latach była również przedmiotem wielokrotnego zainteresowania komisji sejmowych. Rząd w swoich pracach nad doskonaleniem działalności licencyjnej wykorzystywał zalecenia tych komisji i Najwyższej Izby Kontroli.

Bezspornym jest stwierdzenie Komisji, że w wyniku wprowadzenia na większą skalę rozwiązań licencyjnych, nastąpiło znaczne podwyższenie poziomu technicznego i technologicznego wielu branż i gałęzi przemysłu, a także uzyskano korzystne zmiany w strukturze wytwarzania i eksportu oraz wyraźną poprawę jakości produkcji. Korzyści i efekty techniczno-ekonomiczne z licencji nabytych w latach 1971-1980 w ujęciu syntetycznym podane w materiale, przekazanym Sejmowej Komisji

Nauki i Postępu Technicznego, są społecznie i ekonomicznie znaczące.

Jak wskazują przeprowadzone analizy i co stwierdza Komisja w swojej Opinii, jedną z podstawowych przyczyn nie osiągnięcia zakładanych efektów techniczno-ekonomicznych w działalności gospodarczej związanej z licencjami, był brak spójnego powiązania polityki nabywania licencji, kompletnych obiektów i innych przedsięwzięć inwestycyjnych z możliwościami finansowymi i realizacyjnymi, jak również całokształtem planowego rozwoju gospodarczego kraju. Wynikają z tego konkretne wnioski dla polityki społeczno-gospodarczej, a na tym tle dla zakupu licencji.

W 428 licencjach nabytych w latach 1971-1980, dla których nakłady na zakup i zagospodarowanie wyniosły łącznie 280,7 mld zł., same opłaty licencyjne wyniosły tylko 1,5 mld zł.dew., a pozostałe wydatki dewizowe, w sumie 16,7 mld zł.dew., przeznaczone były na import inwestycyjny i kooperacyjno-zaopatrzeniowy.

Łącznie w 10-leciu 1971-1980 nakłady na zakup i zagospodarowanie licencji stanowiły około 13,5% wartości nakładów inwestycyjnych w przemyśle, a wydatki dewizowe na działalność licencyjną wyniosły 4,6% nakładów dewizowych na całą gospodarkę narodową w tym okresie. Według oceny Zespołów Ekspertów na 428 nabytych i analizowanych licencji ilościowo tylko w stosunku do 10% była kwestionowana celowość zakupu przy ocenie już w kryzysowych warunkach społeczno-gospodarczych kraju. Zakwestionowane 10% licencji stanowiło 5% całości wydatków dewizowych poniesionych na działalność licencyjną, z czego tylko połowa dotyczyła zakupu licencji nie sprawdzonych, przestarzałych, braku zapotrzebowania na produkcję licencyjną w warunkach społeczno-gospodarczych 1980r. oraz licencji, na które w momencie kupna istniały równorzędne pod względem techniczno-ekonomicznym rozwiązania krajowe.

Na koniec 1982r. licencji nie zastosowanych /w tym wstrzymanych/ było 72, w tym 34 licencje są w trakcie wdrażania, a realizację 38 licencji wstrzymano ze względu na ograniczenia środków inwestycyjnych.

Jedną z form lepszego wykorzystania nabytych licencji było nawiązanie współpracy w tym zakresie z krajami RWPG.
W 1981r. Ministerstwo Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki przekazało Państwowemu Komitetowi Nauki i Techniki ZSRR 60 tematów licencji nie wdrożonych, względnie nie w pełni wykorzystanych.
W pięciu tematach została już podjęta współpraca, natomiast w odniesieniu do 37 tematów Strona radziecka potwierdziła swoje wstępne zainteresowanie. Rozmowy w tej sprawie są aktualnie kontynuowane.
W tym samym roku MNSzWiT przekazało do NRD wykaz 55 tematów licencyjnych. Strona niemiecka zgłosiła zainteresowanie współpracą w odniesieniu do dwóch tematów.
Czechosłowacja na przekazanych 59 tematów nie podjęła współpracy w żadnym z nich.
Węgierska Republika Ludowa na 45 przekazanych do współpracy tematów zgłosiła zainteresowanie w odniesieniu do 9 tematów.
Ludowa Republika Bułgarii na przekazane 60 tematów, zgłosiła zainteresowanie współpracą w 7 tematach; w pierwszej dekadzie maja br. przybędzie do MNSzWiT delegacja bułgarska dla ustalenia warunków tej współpracy.

Jeżeli chodzi o wyspecyfikowane w Opinii Komisji niekorzystne zjawiska w działalności licencyjnej, to w zdecydowanej większości należy je uznać za zasadne.
Decyzje o zakupie licencji bez opinii właściwych jednostek naukowo-badawczych należały do rzadkości, co wykazały przedstawione analizy i wykonane kontrole.
Trzeba jednocześnie stwierdzić, że część opinii była powierzchowna, zorientowana na decydentów, a także występowały przypadki nie uwzględniania przez decydentów stanowiska jednostek naukowo-badawczych.
Rząd podziela opinię Komisji, że zakup licencji wpłynął korzystnie na rozwój postępu naukowo-technicznego, zdarzały się jednak nieliczne przypadki, że nabyto licencje mimo posiadania własnych rozwiązań.
Analogicznie - licencje nie sprawdzone, przestarzałe, a także bez

zapotrzebowania na produkcję licencyjną ograniczyły się tylko do pojedyńczych przypadków.

Z przedstawionych analiz wynika jednoznaczny wniosek, że zakupy licencji muszą być skoordynowane z programami badawczymi po to, by nie powstawały subiektywne odczucia, że zakup licencji hamuje własny postęp naukowo-techniczny.

Biorąc pod uwagę doświadczenia wynikające z działalności licencyjnej, a także istniejące warunki społeczno-gospodarcze kraju, uwzględniając także w zasadniczej mierze dyskusję i stanowisko Komisji, zakup licencji w najbliższych latach jest podporządkowany:

- zmianom strukturalnym gospodarki, zmierzającym do oszczędności surowców, materiałów, paliw i energii,

- preferowaniu branż o specjalnościach eksportowych, opartych o krajową bazę surowcowo-materiałową,

- zakupom niezbędnych uzupełniających technologii, których nie jest w stanie opracować krajowe zaplecze naukowo-badawcze.
  Przy zakupie licencji preferowane są rozwiązania wykorzystujące wiedzę techniczną, bez importu inwestycyjnego i materiałowo-kooperacyjnego oprócz unikalnych i specjalistycznych maszyn i urządzeń. Zakupy licencji są koniecznością i z tego względu, aby nie dopuścić do pogłębiania luki technicznej w stosunku do krajów rozwiniętych gospodarczo.

Kierując się powyższymi założeniami, podjęto prace nad nowymi przepisami, regulującymi nabywanie, wdrażanie i rozwijanie licencji. Proponowane rozwiązania uwzględniają w pełni propozycje Komisji.

Przedstawione przez Komisję wnioski są przedmiotem szczególnej uwagi. Komisja podkreśla /wniosek nr 1/, że "należy generalnie ustalić krajową i resortową specjalizację opartą na posiadanych surowcach i przemyśle maszynowym oraz odpowiedniej kadrze, wytyczając w ten sposób kierunki zakupu licencji i ich rozwijanie w działalności postli-

cencyjnej".
Wypracowanie przez przemysł polskich specjalności i ich umacnianie, zgodnie z wymogami reformy gospodarczej, jest zadaniem podjętym. W Narodowym Planie Społeczno-Gospodarczym wytypowano 40 branż w tym 20 zorientowanych proeksportowo. Związane jest to przede wszystkim z potrzebą zapoczątkowania w istniejących strukturach produkcyjnych dostosowań do wymogów rynku światowego oraz możliwości surowcowych i rozwoju zaplecza naukowo-badawczego kraju, zgodnie z celami i założeniami rozwoju gospodarczego.
Zakłada się, że rozwój gałęzi lub branż produkcyjnych, których celem jest osiągnięcie przodującego poziomu technicznego, będzie opierać się o krajową bazę badawczo-rozwojową, a zakup licencji może być tylko częściowym, uzupełniającym rozwiązaniem umożliwiającym start z technicznie wyższego poziomu lub zlikwidowanie istniejącego zacofania technicznego.

Komisja uważa /wniosek nr 2/, że należy "powiązać ściśle zakup licencji z zadaniami wynikającymi z NPSG, zwłaszcza w dziedzinie planowania inwestycji i obrotu handlowego z zagranicą".
W Narodowym Planie Społeczno-Gospodarczym, który został przedstawiony Sejmowi PRL, zapewniono możliwości wykorzystania prac naukowo-badawczych, w tym zakupu licencji, w powiązaniu z nakładami na inwestycje centralne oraz systemem instrumentów ekonomicznych umożliwiających zakup licencji bezpośrednio przez przedsiębiorstwa. Tryb podejmowania decyzji oraz sposób realizacji inwestycji centralnych, zapewniający spójność rzeczową i strukturalną z planami gospodarczymi określony został uchwałą nr 192 Rady Ministrów z dnia 3 września 1982r. w sprawie inwestycji centralnych.
Opracowany projekt uchwały Rady Ministrów w sprawie importu zagranicznych rozwiązań naukowo-technicznych, doświadczeń produkcyjnych oraz ich racjonalnego wykorzystania w gospodarce narodowej przewiduje kojarzenie działalności w zakresie licencji z celami i priorytetami oraz mechanizmami, kreowanymi przez reformę gospodarczą. Decyzje o wyborze konkretnego rozwiązania licencyjnego dla

inwestycji centralnej podlegać będą, oprócz normalnego trybu przygotowawczego, przewidzianego dla wszystkich licencji, ocenie ekspertów z zakresu nauki i praktyki, reprezentujących naczelne i centralne organy administracji państwowej oraz stowarzyszenia naukowo-techniczne.

Projekt systemu doboru rozwiązań licencyjnych o dużym znaczeniu gospodarczym powinien zmniejszyć prawdopodobieństwo zakupu nietrafnych licencji.

Należałoby przy tym nadmienić, iż w latach 1981-1982, nie zakupiono żadnej nowej licencji.

Komisja proponuje /wniosek nr 3/ "ocenić i wykorzystać wnioski i propozycje Zespołu Ekspertów powołanych zarządzeniem Prezesa Rady Ministrów nr 44 z 31 października 1980r."

Oceny i wnioski Zespołów Ekspertów powołanych zarządzeniem nr 44 Prezesa Rady Ministrów z dnia 31 października 1980r. zostały przekazane poprzez resorty do realizacji i wykorzystania zainteresowanym licencjobiorcom. Minister Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki pismem z dnia 2 sierpnia 1981r. przekazał zainteresowanym ministrom do realizacji "Syntezę analizy licencji nabytych w latach 1971-1980" wraz z wnioskami.

Zgodnie z zaleceniem Ministra Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki w roku 1982 zainteresowane ministerstwa dokonały oceny wykorzystania i zastosowania wniosków Zespołów Ekspertów.

Z otrzymanych informacji z ministerstw wynika, że większość wniosków i zaleceń Zespołów Ekspertów została przyjęta przez licencjobiorców do realizacji.

Realizacja ustaleń i wniosków Zespołów Ekspertów przez przedsiębiorstwa jest w znacznej mierze zależna od możliwości finansowych, surowcowych i energetycznych przedsiębiorstw oraz przyjętego przez przedsiębiorstwa planu rozwoju.

Podejmowane prace nad doskonaleniem mechanizmów reformy powinny wyzwolić w przedsiębiorstwach zainteresowanie innowacjami.

W przypadkach niektórych licencji nie wdrożonych lub częściowo zagospodarowanych, o dużym znaczeniu społeczno-gospodarczym, udzielana jest pomoc władz centralnych /np. ZM "Ursus"/.

Komisja stwierdza /wniosek nr 4/, że "w odniesieniu do niewdrożonych licencji podjąć odpowiednie decyzje".
Rząd rozpatruje wszystkie licencje nie wykorzystane i w tym zakresie podejmie określone decyzje.
Szereg licencji, związanych z dużymi nakładami inwestycyjnymi, w aktualnej sytuacji społeczno-gospodarczej, nie będzie realizowanych.
Zobowiązano organy założycielskie do wykorzystania przez własne zaplecze naukowo-badawcze wartości naukowej i technicznej nabytych licencji, w ramach programu prac, prowadzonych przez te jednostki.
Część licencji zostanie wykorzystana. Zagospodarowanie tych licencji dla aktualnych, określonych celów społeczno-gospodarczych, uwarunkowane jest wznowieniem inwestycji wstrzymanych, podjęciem nowych inwestycji lub modernizacją posiadanego parku maszynowego.

Komisja uważa /wniosek nr 5/, że "należy preferować licencje o małej importochłonności i o znacznej eksportowalności produktów".
Wniosek słuszny i będzie realizowany zgodnie z przyjętą polityką społeczno-gospodarczą Rządu.

Komisja przyjęła /wniosek nr 6/, że należy "ustalić przyczyny, dla jakich zawodziła działalność postlicencyjna i zaproponować odpowiednie sposoby wyjścia z sytuacji".
Działalność postlicencyjna jest zdeterminowana warunkami i mechanizmami funkcjonowania gospodarki narodowej, przedsiębiorstw i zaplecza naukowo-badawczego. Należy nadmienić, że tematy postlicencyjne, o znaczeniu ogólno-społecznym, których finansowanie przekracza możliwości licencjobiorcy, są w odpowiedni sposób wspomagane przez Państwo. Ocena takich tematów dokonywana jest przez organy założycielskie i Ministerstwo Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki.
W roku 1982 w ramach Programów Rządowych i Problemów Węzłowych

opracowane były ważniejsze tematy postlicencyjne dotyczące pięćdziesięciu nabytych licencji. Jest to jeden z preferowanych sposobów oddziaływania centrum na rozwój prac postlicencyjnych.

Jednocześnie podaję do wiadomości Obywateli Posłów, że Rząd przygotowuje wydanie nowych aktów prawnych regulujących politykę i działalność licencyjną, które w szerokim zakresie uwzględniają wnioski przedstawione w Opinii Komisji.

w/z MINISTRA
PODSEKRETARZ STANU
prof. dr hab. Stanisław Nowicki